

Älvsborgarna

NR 1 • 2014

Landsstormen mobiliserar 100 år

- 200 år av fred i Sverige
- Öppen mäss – en social dimension
- 115 100 år – jubileum i augusti

- Hinsholmsberget – del av fästningen
- Älvsborgshuset – centrum i Borås
- Salut – traditionell ceremoni

Tillsammans är vi starka

■ **JAG HAR VARIT CHEF** för Försvarsmedicincentrum i mer än tre år. Det som jag ofta mött i mina kontakter, både inom och utom myndigheten, är hur snabbt den intresserade tolkar min befattning till något som är ganska långt från verkligheten. De har trott att mina uppgifter enbart gäller försvarsmedicin vilket ju inte är fallet.

För mig har hemvärnsrörelsen, med hemvärnsbataljonerna, varit ett av mina tre prioriterade ansvarområden. Vidare har jag företrätt försvarsmedicin och tillsammans med er alla utvecklat Göteborgs garnison till en hållbar, framsynt och effektiv arbetsplats, där även mark- och anläggningsärenden inom södra Sverige ingått. Ni lägger säkert märke till val av tempus – när ni läser denna tidning så tvingas jag inse att jag inte är chef Försvarsmedicincentrum längre. Nu har jag omgrupperat till Sveriges närmaste stad – Enköping och tillträtt befattningen som chef för Ledningsregementet.

Ledningsgruppen valde tidigt att i vårt gemensamma synsätt utgå från mottot ”allt för soldaten och sjömannen”. Detta tror jag även överensstämmer mot de krav som ni har ställt på mig, och förhoppningsvis har vi lyckats att leverera denna devis innebörd till er.

För att Göteborgs garnison skall kunna vara en samlingspunkt för alla som aktivt bidrar till attraktion, rekrytering, försvarsförmåga, utbildning, traditioner, trevnad m m krävs det att våra grundkriterier för tillträde till det militära skyddsobjektet uppfylls. Det är viktigt att vi alla vet att rätt personer har tillträde, oberoende av om man är deltidare, heltidare, frivilligt eller har någon form av avtal med Göteborgs garnison. Om vi kan leva upp till detta kommer Göteborgs garnison att kunna vara en bas för alla som bidrar till Sveriges försvarsförmåga och bli en samlingspunkt för personal som tillhör försvarsfamiljen och då specifikt i Göteborg.

Analogt med det som jag sa i min inledning, så har vi en utmaning runt förbandets namn. Internt har vi under våren fört en diskussion om vad den fast anställda personalen anser om förbandets benämning. Hittills har vi lyckats utröna att det finns problem med namnet då det inte är en helt rättvisande beskrivning av verksamheten. Dessutom är Försvarsmedicincentrum inte längre ett centrum, eftersom vi numera förvaltar sex krigsförband. Det är bra att vi i detta läge har en uppfattning om att vi bör göra något åt namnfrågan. Nästa steg är att utreda andra möjligheter och detta måste då hanteras av Försvarsmaktens traditionsråd i syfte att utarbeta ett namnförslag. Vad vi hittills vet är att vi borde bli benämnda som Regimente tillsammans med ”något annat”, men det är en fråga som bör bearbetas vidare.

Tidigt under min tjänstgöring i Göteborg uppmärksammande jag att Försvarsmaktens fortsatta närvaro i Göteborg efter nedläggningar i försvarsbeslutet 2004 var mindre känt. Dåvarande kommunalråds ord när Amf 4 lades ner, klingade fortfarande i alla göteborgares medvetande och vid upprepade tillfällen möttes jag av uttalanden som ”Va, finns Försvarsmakten kvar i Göteborg?” – ”Försvarsmedicincentrum, vad är det?” o s v. Jag vill hävda att Göteborgs garnison har gått från mindre känd till relativt känd. Min

Bild: Ulrika Roos

bedömning är att vi likväl inte kan nöja oss med detta. Jag anser att ett varumärke som inte kan beskrivas är ett dåligt varumärke. För att kunna attrahera och rekrytera nya kollegor som jobbar frivilligt, deltid eller heltid i Försvarsmakten måste vi kunna påvisa att vi finns och vad vi gör. Enkla åtgärder är att vi alla bidrar till vårt varumärke och marknadsföringen genom att berätta om oss och vad vi gör så ofta tillfälle ges. Även en så enkel åtgärd som att det finns en vägskylt vid Gnistängstunneln som visar att Försvarsmakten finns och hur man tar sig dit skulle kunna öka vår igenkänningsgrad.

I skrivandes stund fortsätter också utvecklingen avseende införandet av militärregioner. Militärregion Väst (MRV) har påbörjat sin verksamhet för att kunna överta sina viktiga uppgifter, där vi tillhörande Göteborgs garnison bidrar i högsta grad. Det är viktigt för mig att lämna över min fasta uppfattning att det som fungerar under lugna förhållanden också måste fungera när vi möter mer ansträngande situationer. Hemvärnsbataljonerna produktionsleds från Försvarsmedicincentrum via Elfsborgsgruppen. Och hemvärnsbataljonernas utvecklingskurva är positiv. Det som kvarstår är också att ha en lokal ledningsorganisation som analogt med det jag påtalade tidigare fungerar både i fred och vid högre beredskap, där chefen för Försvarsmedicincentrum bör ha en roll. Jag tror att denna fråga kommer att klarläggas under året. Oberoende i vilken riktning som beslut fattas så måste vi alla stödja chefen MRV i sitt uppdrag.

Nu till det svåraste – hur tackar man för ”allt”. Jag har under mina tre år alltid vaknat med en känsla av glädje för att gå till jobbet. Det har varit stunder då allvaret i uppdraget gjort sig påmint, men på något sätt har jag lyckats landa med fötterna neråt. Och vid slutet av provningarna så har jag, tack vare er, alltid känt att vi tillsammans har lyckats uträtta något för Försvarsmedicincentrum och Göteborgs garnison. Resan fortsätter, dock utan mig vid rorkulten. Färden mot framtiden är så pass tydlig att personen som kommer att inta denna rorkult snabbt kan fånga kursen och fortsätta på vår gemensamt inslagna kurs. Som avslutning vill jag bara säga ett stort TACK för allt och lycka till. Och som jag så många gånger tidigare sagt – Försvarsmaktens reform mot ett användbart insatsförsvaret fungerar och jag tror på den.

MIKAEL ÅKERSTRÖM

KONTAKTUPPGIFTER

ÄLVSBOGARNNA är ett samarbete mellan Göteborgs garnison/ Försvarsmakten, Elfsborgsgruppen/ Försvarsmakten (kontaktperson Hanseman Samuelsson, 031-69 21 82), Kunglig Älvsborgs Regementes Kamratförening (kontaktperson Lars Rehn, 033-41 49 43) och Göteborgs Garnisons kamratförening (kontaktperson Lennart Hammarstrand, 0730-26 29 52). Vidare medverkar traditionsföreningarna genom FVMA (kontaktperson Torgny Allvin, 0722-11 60 90). Ansvarig utgivare är Fred Backlund.

Redaktör är Peter Andersson/Erik Pousar, Göteborgs Garnison, Box 5155, 426 05, V Frölunda.

Layout: Elanders 2014
Tryckt inom EU av Elanders AB 2014

Tidningen stöds av Föreningen för Göteborgs Försvar

Omslagsbilden minner om Landsstormens mobilisering 1914, se artikel på sid 12. Vid minnesstenen vid Smithska udden poserar Amanda Modén, I. Sjukhuskompagniet i tidsriktig uniform samt Miguel Cazorla, Bevakningssektionen. Bild: J-O Fridh.

Rekrytera och vårda den personal vi har

En utmaning – ledarskap?

Systemet med KFÖ har blivit det permanenta systemet för utbildningen av våra bataljoner. Över landet har vi nu 40 bataljoner med god uppfyllnad och bra kvalitet. Av dessa utbildar vi fyra bataljoner vid Elfsborgsgruppen.

■ **HEMVÄRNET UTGÖR** nästan hälften av insatsorganisationens totala personalstyrka på 22.000 kvinnor och män. Med dessa volymer är fortsatt rekrytering vår stora utmaning. Vi gör detta genom bland annat att försöka hitta de som genomfört en traditionell värnpliktsutbildning och ännu inte finns i våra förband. Fortsatt ger detta ett gott resultat, men troligen kommer den stora volymen att komma från vår nya utbildning, GMU (Grundläggande Militär Utbildning). Årligen kommer Elfsborgsgruppen att utbilda cirka 160 GMU-soldater till våra förband.

Jag har tidigare beskrivit utmaningen med att rekrytera ny personal till våra förband. Detta måste vi lyckas med för att få en bra återväxt *men det är lika viktigt att vårda det vi har*. Detta gör vi med en god gemenskap samt väl planerade och genomförda övningar. Under våren har vi genomfört KFÖ (Krigsförbandsövning) med två bataljoner och SÖF (Särskild Övning Förband) med två bataljoner. Uppfyllnaden i förbanden ökar och deltagandet vid övningarna är bra. Trots detta är det för många som lämnar förbanden. Jag tror att vi här har ett jobb att göra för att stärka förbandsandan och öka den sociala samvaron under, men även vid tiden mellan övningarna.

Vi vid Elfsborgsgruppen har ett ansvar att leverera bra övningar. Ni som är chefer i förbanden, på alla nivåer, har ett stort ansvar i ert ledarskap när det gäller förbandsanda och viljan att visa vägen. Vi har alla ett ansvar att få personalen att trivas och därmed stanna länge i förbanden. En del i detta menar jag är att vi skapar goda förutsättningar för att kunna träffas under trevliga former mellan övningarna.

Under perioden 1940 till 2000 var den sociala dimensionen ryggraden i hemvärnets verksamhet. Verksam-

heten var så viktig att tydligheten mellan krigsförbandet, rådsverksamheten och föreningsverksamheten med åren suddades ut. Basen för all verksamhet var hemvärnsgården och som mest fanns det över 700 hemvärnsgårdar i landet. På 50-talet tydliggjorde staten att ägande och drift av dessa inte skulle anslagsfinansieras, formerna för ägande och drift kom som ett resultat av detta att variera från gård till gård.

Millennieskiftet kan på sätt och vis anses vara en vattendelare vad avser Hemvärnets sociala dimension. Försvarsbeslut 2000 och i dess förlängning "Hemvärnets efter 2004" innebar en kraftig reduktion av Hemvärnets kvantitet, samtidigt som en kvalitativ utveckling startade som inneburit att fokuseringen på krigsförbandet stärkts. Samtidigt ändrades förutsättningarna för driften av hemvärnsgårdarna radikalt. Sammantaget minskade antalet hemvärnsgårdar i vårt område under en tioårsperiod till de få som i dagsläget återfinns i Borås, Partille och Kungälv. Utvecklingen sammanföll med nedläggningen av Amf4 och de möjligheter som därmed gavs att avdela byggnad 129 på Karingberget som bottenplatta för hemvärnsvksamheten i Göteborgsregionen. I Borås flyttade vi till Älvsborgshuset, som blivit en mycket bra samlingsplats för vår verksamhet och stärkt förbandsandan, vilket beskrivs i annan artikel i detta nummer.

Dessa byggnader har dock begränsningar vad avser den sociala dimensionen. Som en följd av detta har Älvsborgsmässen öppnats upp som en resurslokal. Detta möjliggjordes genom att samtliga hemvärnssoldater via ett associationsavtal mellan Elfsborgsrådet och Garnisonssällskapet i Göteborg (GSGBG) blev s.k. associerade medlemmar i sällskapet. Detta avtal ger dig och ditt förband bra möjligheter att träffas mellan övningarna och umgås i trevliga lokaler.

Under våren 2014 har prov och försök genomförts med "Öppen mäss". Förhoppningen är att denna verksamhet kan ligga till grund för ett återtagande av hemvärnets sociala dimension. Denna är självklart primärt till för att stärka krigsförbanden och får inte ses som en fristående del. Utnyttja denna möjlighet att stärka förbandsandan och lära känna var-

andra mer än vad som sker under övningarna. Det ger också en möjlighet att träffa personal från de andra bataljonerna och övrig personal vid Göteborgs garnison.

Inriktningen är att under hösten planera in cirka tio Öppen mäss-tillfällen. Inom ramen för pågående prov och försök planerar vi att ett tillfälle per månad samordnas med att hemvärnsvförbandens expeditioner och förrådet är öppet. Öppen "mäss-kvällar" som är inplanerade för detta är den 4 september, 2 oktober och 6 november.

Jag vill avsluta med att tacka garnisonschefen överste Mikael Åkerström för bra stöd och ett tydligt ledarskap mot våra bataljoner.

En riktigt trevlig sommar önskar jag er alla!

LARS-GUNNAR OLSSON
Chef Elfsborgsgruppen

Bild: A Ravan

ÄLVSBOGARN tar pulsen på Robert Kartler

Robert valdes på Rikshemvärnstringet 2013 in som ordinarie ledamot i Rikshemvärnsrådet 2013-2015. Innan dess har han fungerat som ersättare i Rikshemvärnsrådet och var då bl.a. aktiv i Rådets ekonomiutskott.

Som ledamot i Rikshemvärnsrådet sitter han även med i Elfsborgsgruppens hemvärnsråd som adjungerad ledamot och har på varje möte en fast punkt då han informerar om nytt från riksnivån.

■ **UTÖVER ENGAGEMANGET** i Rikshemvärnsrådet är han ordförande i Sjövärnskåren och hans militära funktion inom hemvärdet är Chef S3 i Skärgårdsbataljonen. Under ett flertal år har Robert verkat i EBG:s Hemvärnsråd och i ett antal av dess arbetsgrupper. I det civila arbetar han på Carnegie Bank, är aktiv inom Odd Fellow och åker mer än gärna motorcykel när tiden räcker till.

Vad har ni gjort hittills inom Rikshemvärnsrådet?

– Vi har genomfört ett uppstarts-möte och i april ett ordinarie Rikshemvärnsrådsmöte, säger Robert. Där finns inrättat ett antal arbetsgrupper utifrån de frågor som är aktuella och framför allt för att arbeta med de motioner som tinget 2013 beslutade att anta. Vissa arbetsgrupper har kommit igång medan andra ligger i startgroparna.

Finns det något som du brinner extra för?

– Bland annat så är det hemvärdets "anseende", eller hur man ska kalla det, fortsätter Robert. På mötet i april presenterades en attitydundersökning, där det sammantagna resultatet kommer att presenteras i en rapport strax efter midsommar. Utan att föregripa rapporten så var det en del resultat som stack ut.

Har du något exempel på det?

– Ja, bland annat har de tillfrågade fått frågan huruvida man känner till Hemvärdet och man noterar att mängden personer som inte känner till Hemvärdet ökar. Även attityden gent-

Robert Kartler tilldelades nyligen Hemvärdets Silvermedalj

emot Hemvärdet har mycket övrigt att önska.

Det är en stor fråga, eller hur?

– Det är en väldigt stor fråga och här vill jag understryka att det absolut inte handlar om själva namnet Hemvärdet, den frågan är färdigdiskuterad sedan länge. Det handlar i stället om att kunskapen om Hemvärdet och dess verksamhet har rasat och att vissa grupper har så dålig kunskap om rörelsen så att de inte ens har något negativt att tillföra!

Vad tror du krävs för att komma tillrätta med detta?

– Hemvärdets anseende och status måste höjas, säger Robert. Jämför t ex med de som utför volontärarbete för räddningsorganisationer, hur många ifrågasätter om någon ger sig ut och arbetar för exempelvis Röda Korset? Det är oerhört viktigt att "varunamnet" blir respekterat. Vissa förknippar oss med "vadmål och mauser" och det är illa nog, men det värsta är nog att en stor grupp personer inte har en aning om vad Hemvärdet överhuvudtaget är. Man måste arbeta dels externt, menar Robert, mot den breda massan, till de personer som vi gärna vill ha in i Hemvärdet och även internt inom Försvarsmakten. Det pågår arbete med frågan, men det går långsamt.

Älvsborgarna önskar Robert lycka till och hoppas att det kommer att bli en spännande tvåårsperiod i Rikshemvärnsrådet.

MARGARETA ANDERSSON

TUNG KULSPRUTA TILL SKÄRGÅRDSBATALJONEN

Skärgårdsbataljonen har som första hemvärnsförband i Sverige blivit tilldelade tunga kulsprutor. Förstärkningen är en välkommen höjning av vår förmåga och säkrar att vi kan lösa alla våra uppgifter.

Under vårens KFÖ genomfördes utbildning på de tunga kulsprutorna, vilket också omfattade skjutning med skarp ammunition.

Tung kulspruta med 12,7 mm kaliber har funnits sedan 90-talet på amfibieförbanden och i utlandsstyrkan. Den medger bekämpning på längre avstånd än med finkalibriga vapen, samtidigt som det är ett okomplicerat och robust vapensystem. Den tunga kulsprutan kan monteras på stridsbåt eller på en marklavett.

ANDERS H

Kulsprutan har en kaliber på 12,7 mm.
Foto: Maria L.

Salutillfälle på Skansen
Lejonet vid Gullbergs Vass

Över **50** salutskjutningar genomförda

Cermonier och traditioner har alltid varit en naturlig del av Hemvärnets verksamhet i Göteborg. Förbanden i Göteborg har blivit färre och Hemvärnets ceremoniella verksamhet blivit allt viktigare.

■ **I SLUTET PÅ 90-TALET** tog Robert Ferm och Ronny Lindergren över ansvaret för fanvakten i Göteborg. Förutom fanvakten på nationaldagen har man utökat med minnesceremonier vid bl a Sjöfartsmuseet, röjdykarnas 50-årsjubileum, förbandsnedläggningar, generalsbesök och vid kröningen av Göteborgs Lucia m m.

I samband med att Amf 4 lades ner 2005 tillfrågades Alf Ask i artilleriavdelningen om man var intresserade av att genomföra salut regelbundet i Göteborg. Alf som även var aktiv inom fanvakten framhöll att det redan fanns en och utrustad styrka inom Elfsborgsgruppen. Våren 2006 genomförde Lars

Nilsson utbildning på pjäserna och på konungens födelsedag 2006 genomfördes den första salutskjutningen på Skansen lejonet. Salut har sedan dess genomförts 6 gånger per år samt vid kronprinsessans bröllop, prinsessornas födelse och Garnisonens dag.

Salutstyrkan består idag av ca 20 man under ledning av Christer Fagervall. Personalen kommer från tre av Elfsborgsgruppens bataljoner och gemensamt för alla i styrkan är ett stort engagemang för hemvärnets ceremoniella verksamhet. Det kräver också en hel del frivillig tid att hålla de gamla salutpjäserna i skick. En väldigt stor del av personalen är dessutom aktiv i någon av de många militärhistoriska föreningar som finns i Göteborg.

De fasta pjäserna som används är tidigare fartygspjäser M/89 B. Pjäserna har suttit på fartyg som HMS Manligheten samt HMS Thule. De rörliga pjäserna är M/02 -33. Både det fasta samt rörliga batteriet använder 57 mm salutammunition.

Den 28 januari i år genomförde salutstyrkan skjutning nr 50. Detta uppmärksammades med besök från Garnisonen, där alla fick ta del av den gamla fina traditionen att äta salut-tårta efter genomförd salut.

När det gäller framtiden är vår ambition att vi skall få genomföra salutskjutningar med vårt rörliga batteri där vi blir mer tillgängliga för allmänheten. Vi vill också i samband med detta ha en fanvaktsstyrka och behöver växa i antal. Kravet vi ställer för att vara med i Salut- och fanvaktsstyrkan är att man tillhör Elfsborgsgruppen samt att man är en god representant för de Hemvärdet – Nationella skyddsstyrkorna.

Besök oss gärna på skansen lejonet vid något av följande tillfällen:

14 juli, kronprinsessans födelsedag.
8 augusti, drottningens namnsdag.
23 december, drottningens födelsedag.

ROBERT FERM
RONNY LINDERGREN

VHD Marchhold från Danska Virksomhedshjemmeværnet 2013. Foto: Nils-Åke Å.

ELFSBORGSMARSCHEN

fyller åtta år

Ar 2007 arrangerades den första upplagan av Elfsborgsmarschen och efter det har arrangemanget vuxit sig större för varje år. Arrangör är Partille Hemvärnsförening i samarbete med Försvarsutbildarna i Göteborg samt med stöd av Elfsborgsgruppen.

Marschen är ett tvådagarsarrangemang och marschdeltagarna kan välja att gå tre olika sträckor (10 km, 25 km samt 40 km). Genom att gå 2 x 40 km (med 10 kilos packning för män) kan

man tillgodoräkna sig evenemanget som ett genomfört marschprov inför Nijmegenmarschen. Den sistnämnda har i år slagit alla rekord när det gäller deltagaranmälningar till den svenska kontingenten.

Elfsborgsmarschen lockar både militära och civila deltagare och deltagarantalet har sakta men säkert ökat under de åren marschen arrangerats. En hel del internationella deltagare deltar också i evenemanget och uppskattar att vandra i omväxlande ter-

räng, både på landet, i staden och efter kusten. Även underlaget är varierande med grus och övervägande delen asfalt.

Marschdeltagare har möjlighet att övernatta på Göteborgs garnison och en uppskattad kamratmiddag brukar anordnas efter målgång första marschdagen.

Årets marsch genomförs helgen 15-16 juni och marschdeltagare och arrangörer hoppas på ett vackert väder.

MARGARETA ANDERSSON

ÄLVSBORGSHUSET – mönsterförrådet

Älvsborgshuset i Borås är enligt rikshemvärnschefen, brigadgeneral Roland Ekenberg och andra, ett perfekt förråd för 44. Hemvärnsbataljonen som håller till där. Ett mönster för hur man kan ordna det för att kunna ha förbandets materiel i bra skick och i samma lokaler även kunna ha ledning, möten och utbildningar! Förrådet besöktes i höstas av försvarsminister Karin Enström (M) som även hon var mycket positiv till hur bra lokalerna var och till den verksamhet som bedrivs där.

Älvsborgshuset har nu varit igång sedan 2011 och Elfsborgsgruppen som arbetade med att få till stånd ett bra förråd kan vara mer än nöjda. Strävan var då att hitta en ny lokal där hela Älvsborgsbataljonens materiel och helst även stabslokaler kunde rymmas på ett ställe. Efter mycket letande hittades en lokal som motsvarade kraven och lite till.

I Älvsborgshuset finns i dag ett centralt förråd för Älvsborgsbataljonens samtliga förband, inklusive huvuddelen av bataljonens fordon. Bataljonen har också tillgång till stabs- och ledningslokaler för alla enheterna.

Utöver detta har FMLog ett mindre utlämningsförråd för persedelbyte, Elfsborgsgruppen tillfälliga arbetslokaler, FMCK:s förråd med verkstad och dessutom har Hemvärnets Musikår Borås ett brandklassat utrymme för sitt värdefulla notarkiv. Ett notarkiv som nu håller på att digitaliseras, något som kommer att ta lång tid att färdigställa då det är mycket som skall skannas in.

Älvsborgshuset är navet för hemvärns- och frivilligverksamheten i Borås- och Sjuhäradsområdet både när det gäller att lösa krigsuppgifter som att stödja samhället vid olika svåra påfrestningar.

En typisk helg i Älvsborgshuset

- Ungdomarna från Älvsborg satsar på att ett tiotal skall gå Nijmegen i sommar. Den speciella tränings-

Älvsborgshuset i Göta, Borås

gruppen tränar på helgen.

- Under lördagen passar hundarna Yatzy och Eivin (labradorer) på att träna med sina förare Fredrik och Therese i sök av byggnad och fordon.
- På söndagen är det sjukvårdsövning med ett femtiotal deltagare. Övningen omfattar HLR med hjärtstartare. En annan del hur man hanterar en skadad under strid. Kamraten dras i skydd och behandlas efter en mall; "TRaPS", som går ut på kontroll av den skadades fysiska och psykiska status. Så första hjälpen och avtransport. Det deltog även fyra ungdomar som frivilliga markörer.
- Några frivilliga ur koket dammar av sina kunskaper i matlagning och den vedeldade kokspisen.

J-O FRIDH Försvarsministern besökte Älvsborgshuset

Fordonen står varmt och torrt

Från vänster: Bengt Palm, Mikael Åkerström, Peter Loewenstein, och Henrik Öhman

En av årets många högtider på Mässen

Dagen efter Veterandagen bjöd Mikael Åkerström in till ytterligare en tradition, nämligen årets högtidsmiddag – det sista officiella arrangemanget för Åkerström innan flyttlasset går till Ledningsregementet i Enköping. Han tackades av från Elfsborgsgruppens Hemvärnsråd av John Malkki, förste vice ordförande.

Ett trettiotal personer deltog i middagen, som inramades av vackert väder och Hemvärnsmusik. För arrangemanget svarade arbetsgruppen för högtidsmiddagen inom Elfsborgsgruppens Hemvärnsråd i samarbete med Garnisonssällskapet.

Årets medaljutdelning inleddes med postum utdelning av Hemvärnets kungliga förtjänstmedalj i silver till Bo Öhman, där Henrik Öhman mottog utmärkelsen. Öhman tog emot ytterligare en postum utmärkelse, nämligen Petrimedaljen i brons från HBR.

Hemvärnets silvermedalj utdelades till Bengt Palm, Göteborgs södra hemvärnsbataljon, och till Peter Loewenstein och Robert Kartler, Skärgårdsbataljonen.

Samtliga medaljörer har på olika sätt med sitt engagemang tillfört mycket till hemvärnsrörelsen och utvecklat denna genom att vara föregångsmän.

Avgående ordföranden i Föreningen Göteborgs Försvar, Gunnar Dyhre, förädrades Elfsborgsgruppens medalj för sin mångåriga verksamhet.

MA

Överste Åkerström håller tal

Partille insatskompani i Hagen. Bild: Matilda W.

Partille hemvärnskompani

■ **I MAJ GENOMFÖRDE** Partille Insatskompani SÖF (Särskild Övning Förband) i Göteborg och Skövde.

Stab- och trossdelarna ur förbandet var sysselsatta med egna övningar samt mobiliseringsförberedelser i Göteborg. Stridsskjutning, teambuilding och inventering hann man också med.

Skytteplutonerna samt kompani-

ledningen var i Skövde och övade SIB (Strid i bebyggelse) under tre mycket givande dagar. Det övades grupps- och plutons strid med inslag av fältarbeten och sjukvårdsmoment.

Under lördagen övade vi mot 41. Mekaniserade bataljonen från P4. Vårt uppdrag var att fördröja ett av deras pansarskyttekompaniers anfall genom byn HAGEN. Det var oerhört

kul och lärorikt och vi fick verkligen insikt om hur viktiga våra understödsvapen är. Vi gav dem en rejäl match och båda sidor var lika nöjda vid dagens slut.

Bra väder och duktiga instruktörer bidrog till att övningen blev fantastiskt bra.

CHRISTOFFER M

MEDINFLYTANDENYTT

– info från Hemvärnsrådet

De förband som sökt stöd för personalbefrämjande aktiviteter från Föreningen För Göteborgs Försvar, har erhållit de medel man sökt. Din kompanichef eller motsvarande har mer information. Ny möjlighet att söka medel kommer nästa år. Det är viktigt att medlen förbrukas och att de redovisas med kvitton.

■ **DET VAR INTE** längesedan Hemvärnet firade storslaget 70-årsjubileum, men nästa år är det dags igen, då Hemvärnet fyller 75 år. Rikshemvärnsrådet har tillsatt en arbetsgrupp som arbetar vidare med arrangemanget.

Rikshemvärnsrådet har även

tagit beslut om att skicka en hemställan till Försvarsmakten med frågeställning om hur arbetet med motionerna fortlöper. Många av de på tinget bifallna motionerna "ägs" av Högkvarteret/FMLOG och det har ibland tagit mycket lång tid att få någon respons på det som är inskickat. Förhoppningen är att man ska kunna orientera om resultaten kring en motion lite tidigare än vid nästa Rikshemvärnsting, som är 2015.

Försäkringsfrågan för veteraner var under diskussion förra året. Dåvarande försäkringen sades upp till halvårsskiftet och en ny försäkring tecknades. Nu diskuteras saken återigen och beslut har tagits att nuvarande försäkring inte kommer att förnyas. Frågan är då om den egna försäkringen täcker eventuella incidenter som veteraner kan råka ut för i gröntjänsten? Detta gäller även Hemvärnsmusiken. Det värdefulla notbibliotek som finns i

Älvsborgshuset i Borås kommer heller inte att vara försäkrat. Man har nu infört en rutin att man skannar in noterna för att ha som backup.

– Veteranernas roll är generellt luddig och måste tydliggöras på ett bättre sätt, säger L-G Olsson på EBG. Ett arbete med att utreda och tydliggöra frågan måste påbörjas å det snaraste.

Rikshemvärnsrådet har också tagit beslut att organisera ett nytt museiutskott eftersom det utskottet som arbetat 2011-2013 upplöstes i samband med tinget. En hel del frågor kring museet finns kvar att arbeta med och Jan Andersson, Borås, som tidigare var samman kallande i utskottet har valts in som adjungerad medlem i det nya utskottet.

MARGARETA ANDERSSON

Musikkåren uppställd utanför den gamla fästningen Christiansholm. Foto: M Lillberg/D Lundblad

Hemvärnsmusiken på besök i Norge

■ **FÖRSVARSMAKTEN** fick i vintras en inbjudan från Kristiansands kommun att delta med en musikkår i årets nationaldagsfirande den 17 maj. Uppdraget gick till Elfsborgsgruppen och eftersom det är viss trängsel i planeringen med många evenemang denna tid på året, så beslutades att åka med en gemensam musikkår från Hemvärnets Musikkår Göteborg och Hemvärnets Musikkår Borås under namnet Hemvärnets Musikkår Göteborg/Borås.

En väl sammansatt musikkår på drygt 40 personer åkte till Sörlandet och Kristiansand på fredagseftermiddagen för att inkvarteras på Luftför-

svarsskolan strax utanför Kristiansand.

Tidigt lördag morgon den 17 maj var det sedan dags att åka in till torget för den första paraden, "Skoletoget" med ca 8 000 skolelever. Paraden genomfördes genom täta publikled i centrala delarna av staden med avslutning framför Christiansholms fästning.

Nästa uppdrag efter lunch var en konsert i Christiansholms fästning. Under ledning av dirigenten David Lundblad och inför ett hundratal i publiken framfördes ett varierat konsertprogram med såväl marscher som

ABBA. Publiken uppskattade vad de fick höra och efter kraftfulla applåder blev det även ett extranummer.

Dagens tredje och sista uppdrag var återigen en parad, denna gången var det "Borgertoget" med ca 3 000 deltagare. Återigen fick stavförelaren Martin Gustavsson leda kåren förbi oerhört många norrmän i täta publikled – "alla" var ute och firade den norska nationaldagen i det soliga och fina vädret.

På söndagsmorgonen var det dags för återresa till Västkusten efter en mycket lyckad och trevlig helg.

H SAMUELSSON

Bo Öhman in memoriam

Revisorn i FömedC Hemvärnsrådsförening, Bo Öhman, avled hastigt i slutet på mars på grund av sjukdom. För sina mångåriga insatser inom Hemvärnsrörelsen skulle han på 2014 års högtidsmiddag ha mottagit Hemvärnets kungliga förtjänstmedalj i silver. Utmärkelsen delas därför ut postumt.

Bo anslöt till Gullbergs hemvärnsinsatskompani i samband med att hans son rekryterades. I ett ungt och nystartat kompani blev Bosse snabbt den ständige sekreteraren och ordningsmannen, som med sin erfarenhet kunde balansera våra ibland yviga och utmanande planer och målsättningar. Han blev också en vän som alltid tog sig tid och visade ett alltid uppskattat engagemang.

Bosse var en mycket uppskattad medarbetare som alltid var mån om

gruppen och såg till helheten. Med sin noggrannhet och pålitlighet drev han frågorna om rådsverksamhet framgångsrikt, där han sannerligen tidvis kämpade i motvind hos undertecknade. Även utvecklingen av stabsarbete och expeditionstjänsten tog stora kliv under Bosses handfasta ledning. Bosse var en engagerad och driven hemvärnsveteran som bar personaltjänsten på sina axlar, ett stort och tidskrävande arbete som frigjorde ovärderlig tid för kompanicheferna som kunde fokusera på att utveckla kompaniet – en avgörande insats när vi höll på att starta upp Gullberg!

När medelåldern är låg i ett hemvärnsinsatskompani, är det viktigt att komma ihåg att även erfarenhet och klokhet, som många veteraner kan bidra med, har en funktion att fylla. Bosse hade tiden, orken och engagemanget. Varje vecka under alla dessa år

besökte han Elfsborgsgruppen och vår egen expedition för säkerställa att personaladministrationen och övriga listor alltid var uppdaterade.

Som många vet så var det inte bara Gullbergs kompani som fick nöjet av att jobba tillsammans med Bosse eftersom han var engagerad i ett antal råd och andra kommittéer, vilka alla arbetar mot målet att göra Hemvärdet både bättre och rättvisare. Att det arbete och engagemang som Bosse la ner var uppskattat visade de många medaljer som han fick under sin karriär. En av de senare medaljerna var Hemvärnets kungliga förtjänstmedalj i silver.

Bosse kommer vara en saknad medarbetare, kollega och vän.

JACOB HELLSTRAND & JONAS TÄNG
F.d. kompanichefer Gullberg

1814 till 2014 –

Tvåhundra år av fred

Enskilda medborgare har förvisso varit i strid, men som stat är det i sommar 200 år sedan krigstillstånd rådde i Sverige.

Efter Napoleonkrigen befann sig Danmark-Norge på förlorarnas sida. Vid freden i Kiel, som undertecknades den 14 januari 1814, tillföll Norge kungen av Sverige. I ett försök att påverka sitt öde samlade norrmännen en konstitutionell församling vid Eidsvoll och undertecknade Norges konstitution den 17 maj 1814. Danmark-Norges kronprins, Kristian Frederik, valdes vid samma tillfälle till kung. Han erkändes dock aldrig av något annat land som kung av Norge.

Den svenska kungen Karl XIII förkastade tanken på ett självständigt Norge och drog den 26 juli samma år ut på ett fälttåg mot Norge. Den svenska armén var numerärt överlägsen, bättre utrustad och utbildad samt leddes av en av Napoleons främsta generaler, den nyutnämnde svenske kronprinsen Jean Baptiste Bernadotte – som nu kämpade för koalitionen mot Napoleon. Prinsen hade kuriöst nog tvingats att förklara krig mot England 1810. Genom kloka befattningshavare kom det dock aldrig till några krigshandlingar. Snarare tvärtom – en lukrativ smyghandel ägde rum på Vinga Sand de två år som formellt krig rådde.

29 juli 1814 anföll den svenska huvudstyrkan från havet och ockuperade öarna Hvaler innan de intog staden Fredrikstad och belägrade Fredrikstens fästning utanför Halden. Samtidigt gick en mindre styrka in i Norge från Värmland, men efter att ha förlorat slagen i Lier och Matrand tvingades den retirera till Sverige. Sammandrabbningen vid Matrand var den blodigaste under hela detta krig. Svenskarna ryckte därefter fram mot den norska huvudstaden Kristiania. Vid Langnes skans hade norrmännen en försvarslinje som emellertid stod emot svenskarnas attacker. Bernadotte gick då runt norrmännens linje och sista striden ägde rum vid Kjølbergs bro 14 augusti 1814 där svensk-

Jean Baptiste Bernadotte, porträtterad av François Gérard 1811.

arna segrade. Då norrmännen insåg att svenskarna hade fri väg till huvudstaden erbjöd de vapenstillstånd och började förhandla.

Den 4 november 1814 ingicks unionen mellan Sverige och Norge efter förhandlingar i Oslo och Karl XIII

valdes till Norges kung. Efter dennes död steg kronprinsen officiellt upp på tronen som Karl XIV Johan (Karl III Johan i Norge, där huvudgatan i Oslo uppkallats efter honom).

RED.

MOBILISERING 1914 OCH ÄLVSBORGS FÄSTNING

Augusti 1914 – Landsstormen mobiliseras

Klockan 08.00 den 2 augusti 1914 började landets kyrkklockor slå. För dåtidens medborgare var detta jämförbart med dagens "viktigt meddelande-signal" och innebar att förutbestämda platser skulle uppsökas för att erhålla mer information. Väl där möttes befolkningen av mobiliseringsaffischer som kungjorde att Landstormens B och C omgång skulle mobiliseras.

Mobiliseringen hade sin upprinnelse i mordet på den Österrike-Ungerska tronföljaren i Sarajevo den 28 juni. Den 31 juli kom en serie olyckliga händelser till vägs ända när Ryssland fattade beslut om mobilisering och Tyskland som en följd av detta proklamerade "tillstånd av hotande krigsfara". I Sverige utsändes samma dag de beslut som låg till grund för mobiliseringen den 2 augusti.

Befolkningens förvåning var stor då de upptäckte att det var landstormen och inte fältarmén som kallades under fanorna. Detta hade sin förklaring i att invasionsförsvaret initialt förutsatte att flottans basområden

och viktiga infallsportar försvarades. Eftersom landets försvar var väl förberett behövdes inga improvisationer utan planen kunde följas och denna angav att de territoriella markstridsförbanden skulle kallas in selektivt om hotet för en storskalig invasion inte var överhängande. Utöver landstormen klassades Karlskrona grenadjärregemente (I 7) och Vaxholms grenadjärregementen (I 26) jämte 13 stycken så kallade kombinerade bataljoner som territoriella. De senare organiserades genom att landets 26 linjefanteriregementen utöver det egna regementets tolv kompanier också ansvarade för uppsättandet av två fristående kompanier vilka var numrerade 13 respektive 14. I det som idag är Västra Götaland sammanfördes de fristående kompanierna från I 6, I 9, I 15 och I 17 till den III och IX kombinerade bataljonen.

I nästa nummer av Älvsborgarna planerar vi att berätta mer om Älvsborgs fästning som förutom kustartilleribatterier också innefattade den III kombinerade bataljonen och hela eller delar av en landstormsbataljon.

I väntan på nästa tidning uppmanas den vetgirige att besöka resterna av de fältbefästningar på Hinsholmsberget som byggdes och bemannades av Älvsborgs regemente 1914-1918.

Orienteringskarta och några bilder återfinns på annan plats i denna

tidning. Detta nummers omslagsbild visar den minnessten vid Smithskauddens parkeringsplats som restes med anledning av mobiliseringen.

På garnisonssällskapets hemsida www.gsgbg.se under Historia hittar du också fördjupningsinformation om 1:a världskriget.

FAKTA

UTDRAG UR ANSLAGETS TEXT:

"Landstormsmän inom denna socken eller stad skola, oberoende af vid hvilket vapenslag af armén eller flottan (marinen) de öfvats, senast 6 timmar, efter det de genom denna kungörelse offentliggörande blifvit inkallade, begiva sig till nedanstående samlingsplatser med användande av det färd sätt, som medgifver den snabbaste inställelsen. Under mobiliseringstiden komma möjligen ändrade tåg tidtabeller att gälla, hvarom närmare upplysningar lämnas vid stationerna."

Del av befästningarna på Hinsholmsberget

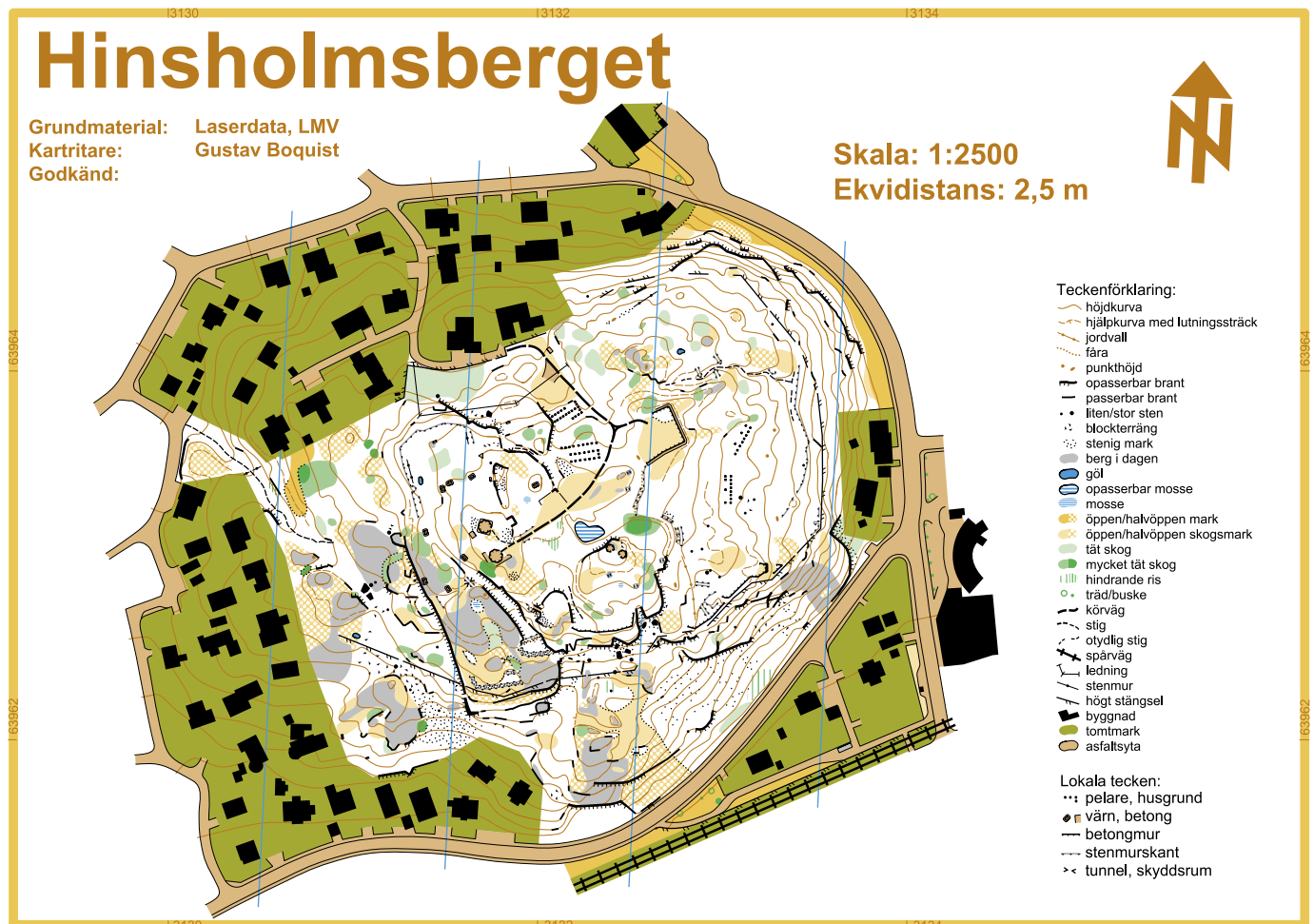

Lämplig väg upp till befästningarna (halvvägs mellan Coop och vakten)

PÅ HINSHOLMSBERGET

Befästningar i gråsten och betong

DEN SOCIALA

Kamratskapet inom Göteborgs garnison har

Krigsvetenskap

Inom krigsvetenskapen delas vanligtvis "krigets krav" upp i en psykisk och en fysisk dimension. Intill 1:a världskrigets inledande strider ansågs den psykiska dimensionen väga tyngst. Kulsprutan, artilleriet och taggtråden ändrade detta.

Efterhand slog pendeln över mot den fysiska dimensionen. Vietnamkriget kan anses vara den konflikt då pendeln tilläts slå fullt ut i den fysiska riktningen, dvs eldkraft värderades högre än kamratskap och förbandsanda. Utan någon djupare eftertanke roterades personalen i de amerikanska förbanden på ett sätt som var direkt skadligt för gruppssammanhållningen. Resultatet blev att stridsmoralen i många förband

helt raserades. Efter nederlaget i Vietnam valde den amerikanska armén att söka svaret på sina problem i historien. Där återfinns det extrema Sparta och den romerska arméns koklag; contubernium. Studierna av den tyska armén var omfattande. Att de amerikanska väpnade styrkorna lärde sin läxa bevisas av att vi sällan eller aldrig hört om moralproblem i de förband som under över tretton år roterats in till Afghanistan och Irak. Kontrasten till Vietnamkriget är slående.

Frågan är i vilken omfattning den svenska försvarsmaktens nya personalförsörjningssystem balanserar krigets två huvuddimensioner. Klart är att gruppen är den avgörande byggklossen

och att kamratskap också förutsätter sociala aktiviteter som inte alltid behöver vara tjänsterelaterade. Tidningen kommer förtlöpande att uppmärksamma goda exempel så att vi kan lära av varandra och gemensamt bygga våra förband starka.

Den kände franske militärteoretikern Ardant du Picq skrev: *"Four brave men who do not know each other will not dare attack a lion. Four less brave, but knowing each other well, sure of their reliability and consequently of mutual aid, will attack resolutely"*.

På YouTube finns en film: *Men stealing meat from lion* som illustrerar detta.

En grupp från Sjukhuskompaniet har samlats för trivsam samvaro efter en daglig genomgång

Hemvärnet och garnisonsmässen

L-G Olsson, Elfsborgsgruppens chef, Luppehåller sig i detta nummers krönika på sidan tre vid konsekvensen av nedlagda hemvärnsgårdar, men pekar också på hur man satsar på Öppen Mäss. Margareta Andersson på Göteborgs södra har sammanfattat inriktningen.

Under våren har prov och försök genomförts med så kallad "Öppen mäss" för att försöka återta en del av Hemvärnets sociala dimension, som till viss del förändrats sedan början på 2000-talet.

De som varit med i Hemvärnet i ett stort antal år kommer kanske ihåg hemvärnsgården – de gårdar som nu till stor del försvunnit från att som flest varit omkring 700 stycken i hela landet. Under 1950-talet förändrades förhållandena vad gäller ägande och drift av hemvärnsgårdarna och efter det har de sakta men säkert försvunnit. Från det att Hemvärnet bildades 1940 och fram till sekelskiftet var det sociala kittet mycket viktigt, vilket det självklart är fortfarande. Skillnaden idag är att rågångarna mellan krigsförband, rådsverksamhet samt föreningsverksamhet har blivit mer utmejslade. I vårt område finns kvarvarande hemvärnsgårdar i Partille, Kungälv och Borås, där också Älvsborgshuset som beskrivs i denna tidning på annan plats återfinns. På Göteborgs garnison har Hemvärnet tillgång till frivillighuset, "By 129", som tyvärr inte är optimal

vad avser den sociala biten.

Genom försöket med Öppen mäss har man en förhoppning att förbanden ska kunna få ytterligare möjlighet att anordna aktiviteter för att stärka sina förband. Ett varierande antal deltagare har deltagit i de Öppna mäss-tillfällena som varit hittills.

FömedC Hemvärnsrådsrådet har sedan en tid årligen tecknat avtal med Göteborgs Garnisonssällskap, ett så kallat associationsavtal, som öppnar för att Hemvärnet i större utsträckning ska kunna nyttja mässen. Därför har en dialog i frågan förts och följande förslag har presenterats inför höstens fortsatta försöksverksamhet:

- FömedC Hemvärnsråd fortsätter tills vidare att teckna associationsavtal med Garnisonssällskapet
- En "klubbmästare" utses från varje kompani som håller kontakten med Garnisonssällskapets kontaktperson. Samverkansmöte för de utsedda klubbmästarna kommer att hållas någon gång under augusti månad.
- Chefen Elfsborgsgruppen beordrar samtidigt samtliga berörda förband att ha expeditionstid mellan klockan 17.00 och 20.00 de kvällar som är inplanerade för Öppen mäss, nämligen 140914, 141002 samt 141106.
- Chefen Elfsborgsgruppen ser också till att förrådet är öppet för hemvärnssoldaterna under samma tid.

GODA EXEMPEL

Gullberg insatskompani

Kompaniet har under våren börjat bygga upp en förbandskultur innebärande att all personal vid ett antal tillfällen känt till att det finns kompanikamrater att umgås med om de uppsöker utpekad Öppen mäss. Den 15 maj var det 15 personer som hörsammade kallelsen.

412. insatskompaniets stabsgrupp

Gruppens medlemmar hade under lång tid upplevt att tiden för utvärdering var knapp när KFÖ/SÖF avslutades. Som ett resultat av detta samlades gruppen vid Öppen mäss den 10 april för att under trivsamma former diskutera både dåtid och framtid.

Bordningstropen 17. Amfibiebevaktningsskåpbataljonen

Plutonen valde att genomföra sin obligatoriska arbetsplatsträff på sådant sätt att den övergick i Öppen mässkväll.

DIMENSIONEN

ökad betydelse för kontinuitet och ökad prestation

”Garnisonsfamiljen” och ”Försvarsmaktens Göteborgsfamilj”

Huvudmålgruppen för Öppen mäss återfinns i det som givits beteckningen ”garnisonsfamiljen”. Denna omfattar cirka 3500 individer med direkt knytning till Göteborgs garnison. Prognosen är att antalet till 2018 har vuxit till cirka 4000.

- Heltidstjänstgörande inom Käringergets garnisonsområde – 1000.
- Deltidsanställda knutna till garnisonens insatsförband – 2000.
- Medlemmar i föreningar, t.ex. veteran-, kamrat- och traditionsföreningar, vilka har verksamhetsav-

tal med garnisonen – 1000. Ovan uppräknade återfinns på vaktens tillträdeslista och har därmed möjlighet att besöka mässen när det är Öppen mäss.

Den uppmärksamme läsaren har säkert noterat att våra politiker lägger stort fokus på att antalet deltidsanställda skall ökas. Utifrån antagandet att detta lyckas så är det högst troligt att ett stort antal av dessa till vardags bor i våra storstadsområden. För Göteborgsregionen handlar det

sannolikt främst om deltidssoldater med knytning till förbanden i Skövde, Karlsborg och Halmstad. Hur många det handlar om vet vi inte i dagsläget men planeringsantagande är 1000. ”Garnisonsfamiljen” jämte dessa blir det som i rubriken benämns ”Försvarsmaktens göteborgsfamilj”. Inledande underhandskontakter har tagits med Luftvärnsregementet i syfte att diskutera hur Öppen mäss kan bidra till att upprätthålla kontakten mellan luftvärnsförbanden och deras i Göteborgsregionen boende deltidssoldater.

Utvärdering av vårens Öppen mässverksamhet

Under våren har alltså försök gjorts med Öppen mäss. Verksamheten vänder sig inledningsvis till alla som återfinns i det som givits beteckningen ”garnisonsfamiljen”. Totalt har mässen under våren varit öppen för alla vid tolv tillfällen. Vi har lärt oss massor och genomförd utvärdering trycker

inför höstens fortsatta öppna mässtillfällen på följande:

- Målbilden att ha en basgrupp som garanterar att det finns folk på mässen är en viktig framgångsfaktor under verksamhetens uppbyggnadsskede.

- Former för att kunna erbjuda tillagad mat utan förbeställning tas fram och prövas.
- Föredragen i matsalen kolliderar med önskemålet att erbjuda musik i bottenvåningens övriga delar och skall därför förläggas till endera övervåningen eller Bohussalen.

ÖPPEN MÄSS HÖSTEN 2014

20 augusti
4 september
23 september
2 oktober
15 oktober
23 oktober
6 november
20 november
4 december

Mer detaljerad information återfinns på Garnisons-sällskapets hemsida www.gsgbg.se

Gullbergare efter middagen

Älvsborgsmässen med flexibel förplägnad

Ordet **mäss** är en avledning från latinets mittere som i många språk används för *det från köket skickade*. Militärt används mäss för ”samling (matlag) som intar sina måltider gemensamt.” (SAOB).

Genom central upphandling med förplägnadsleverantör har flexibiliteten i mässens kök blivit åsidosatt. En mäss skall erbjuda en motsvarighet till den urgamla familjeseden att samlas runt matbordet för en gemensam måltid. Mat, dryck och social samvaro är intimt förknippade med trivsel och trygghet och mässen tjänar som ersättning för den familjesamvaro som en utkommenderad militär saknar på orter utanför sig eget hem. En annan trivselfaktor är en uppmärksam och karismatisk mässföreståndare som med sin person kan erbjuda en hemtrevlig miljö. Företrädare för Garnisonssällskapet och Fazer/SFAB som disponerar köket inom ramen för liggande upphandling arbetar med att utveckla möjligheterna att tillgodose föreliggande önskemål.

Det är redaktionens förhoppning att vi alla hjälps åt att uppnå en trivsam miljö på mässen som fyller alla behov. Kanske kan vi bli föregångare för andra militära enheter inom den viktiga sociala dimensionen?

Här har vi mässen igång, både det ena och det andra.

De flesta som besökt Garnisonen på sistone har knappast kunnat undgå det stora fältsjukhuset som ställts upp i hamnen nedanför Älvsborgsmässen. Att vården där skiljer sig markant från fältskärens tid är helt klart när man tar del av bilder och beskrivning av sjukhuset. Här skriver kapten Andreas Nederberg, chef för kirurgiploton i 1. Sjukhuskompaniet.

1. Sjukhuskompaniet

Fältsjukhus

Försvarsmedicin och sjukvård har historiskt sett haft en naturlig plats med avancerad sjukvård i Försvarsmakens totala förbandsorganisation. Med avancerad sjukvård avses förmåga att vårda/intensivvårda patienter med uthållighet och kvalitet. Till detta hör röntgen, laboratorium och möjlighet att hantera och förvara blod. Även tandläkare, psykiatriker, datortomografi (CT) och apotek kan finnas.

Sverige har tidigare haft en stor sjukvårdsorganisation med 33 stycken Arméns fältsjukhus samt 17 Marina

stridssjukhus (MASS). Dessutom har det funnits ett väl utvecklat samarbete med landstingen för att kunna kraftsamla gemensamma resurser geografiskt och för att omfördela stridskadade patienter över riket. Denna organisation blev dessvärre nedmonterad tillsammans med stora delar av övriga Försvarsmakten. Under decennier saknade Försvarsmakten avancerade sjukvårdsförband och de eventuella behov som kunde tänkas uppkomma hemmavid, skulle täckas av landstingsvården. Efter svenska sjukhuskompaniets insats i Somalia 1992-1993 har Sverige även saknat

egen avancerad sjukvårdsförmåga vid våra marktruppinsatser. Till skillnad från exempelvis Norge, som haft avancerad sjukvård i såväl Afghanistan som Tchad, har Sverige valt att förlita sig på andra länders sjukvårdsresurser, alternativt sÄrlösningar som saknat både kapacitet och uthållighet.

Fokus på försvarsmedicin

2005 påbörjade Försvarsmakten arbetet med ett nytt sjukhuskoncept, vilket kom att etableras som ett modulbygge i NATO-standard. Sjukhuset är alltså

– vad gör vi?

Ett modernt fältsjukhus är en imponerande anläggning

uppdelat i moduler som var och en är applicerbara på andra fältsjukhus med motsvarande standard. Konceptet övas årligen inom ramen för försvarsmedicinskt samarbete i NATO. Exempelvis kan ett fältsjukhus byggas med operationsmoduler från Tyskland eller Frankrike, intensivvårdsmoduler från Norge eller England, tandläkarmodul från Nederländerna etc. Detta medger en fördelning av kostnader och ansvar vid upprättande av internationella fältsjukhus. Sjukhuset skall samtidigt hålla en vårdkvalitet som motsvarar den som ges på ordinarie civila sjukhus i Europa. Dessa fältsjukhus är

tänkta kunna användas i såväl hög- som lågintensiva konflikter, nationellt som internationellt. Sveriges två befintliga fältsjukhus kan tillsammans utföra upp till 24 högkvalitativa kirurgiska ingrepp per dygn. Det skall ändå jämföras med den kvantitativt starka vården, som kunde ges innan avvecklingen av Arméns fältsjukhus och MASS, på cirka 1000 kirurgiska ingrepp per dygn. Från januari 2015 förväntas Försvarsmakten hålla beredskap med bland andra ett sjukhuskompani ingående i Nordic Battle Group (NBG).

Försvarsmedicinska insatsförband

på Försvarsmedicincentrum i Göteborg

I januari 2013 fick FömedC ansvar för 1. och 2. Sjukhuskompaniet. Dessa två fristående krigs- och insatsförband är organisatoriskt identiskt lika med 137 befattningar vardera. Båda kompanierna är blandade med hel- och deltidsanställda även om 1. Sjukhuskompaniet har fler heltidsanställda än 2.a, vilket i dagsläget består av en kaderorganisation med kompani- och plutonchefer. Fokus har legat på

Vid övning av en operationsgrupp. Bild: Ulrika Roos.

1. Sjukhuskompaniet som, inför beredskap i NBG 15, är fullt bemannat. Mycket tid har lagts på rekrytering och anställningar. I olika antal har en brokig samling professioner, som VVS-installatör, elektriker, kock, apotekare, röntgenläkare, psykiatriker, pastor, kirurg, anestesilog, läkarsekreterare, tandläkare, biomedicinsk analytiker, soldat, officer, distrikt-, anesthesi-, operations-, intensivvårds-, röntgen och allmänsjuksköterska anställts. Dessa är fördelade på anställningsavtal i ett flertal olika former. Den stora mängden av personalkategorier har inte bara varit ansträngande för kompaniet utan även för kringliggande funktioner på garnisonen. Exempelvis har vi mot vår HR-funktion väckt nya frågeställningar kring anställningar av deltidsanställd medicinalpersonal och FömedE har med hårt arbete anpassat del i sin kursverksamhet för avancerad sjukvård på fältsjukhus.

I maj hade 1. kompaniet en fullskalig kompaniövning med stöd från 2. Sjukhuskompaniet, FömedE, FömedC stab och Elfsborgsgruppen. Kompaniet är, förutom kompaniledning, indelat i fem delar:

STABSPLUTON, vars personal och utrustning är dimensionerad för att

leda ett solitärt kompani. Den strukturerar militär- och medicinsk ledning internt enligt såväl militära reglementen som civila lagar, förordningar och regler och stödjer även vid underhåll och reparation av medicinteknisk utrustning.

KIRURGIPLUTON, vars personal och utrustning är dimensionerad för två traumamoduler (akutrum), två operationsmoduler, två intensivvårdsmoduler samt en sterilmodul för iordningställande av operationsutrustning. Tillsammans skall dessa klara att vårda åtta intensivvårdspatienter samtidigt och genomföra upp till 12 kirurgiska ingrepp under ett dygn.

VÄRDPLUTON, vars personal och utrustning är dimensionerad för en förbandsplatsmodul (primärvårdsmottagning) samt sex vårdmoduler (vårdavdelningar). Dessa skall klara att hålla 56 vårdplatser samtidigt.

MEDICINSK SERVICETROPP, vars personal och utrustning är dimensionerad för en apoteksmodul, en laboriemodul, en röntgenmodul och en tandläkarmodul.

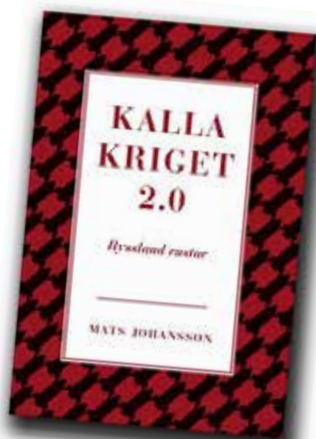
LOGISTIKPLUTON, vars personal och utrustning är dimensionerad för att driftsätta sjukhuset med el, vatten, diesel, ventilation, värme, kyla samt logera med hygien och utspisa upp

till 200 man (personal och patienter). Sjukhuskomplexet behöver en yta av en fotbollsplan för att gruppera fullt ut och till det kommer plats för staben, boende, hygien, kok, uppställningsplats för containrar och fordon samt avsides helikopterlandningsplats. Totalt är kompaniet i behov av en grupperingsplats om närmare fem fotbollsplaner av öppen, hård och jämn yta. Gamla flygfält lämpar sig väl. För att flytta hela kompaniet krävs runt hundra flaktytor, men kompaniet måste inte vara samlat för att kunna verka. Hemma på garnisonsområdet har den stora mängden materiel lett till konkurrens om förråd och uppställningsyta. Då sjukhuset varit uppställt har det varit på yta som bland annat används som båtuppställningsplats och när nu kompaniet skall förrådställas, men vara tillgängligt för beredskap i NBG 15, har vi behov av översiktligt förrådsyta.

ÄVSLUTNINGSVIS vill jag tacka alla enheter på Försvarsmedicincentrum för det stora intresse och stöd som givits 1. Sjukhuskompaniet vid vår etablering.

ANDREAS NEDERBERG

BOKTIPSET

En mycket intressant bok, framsynt skriven före händelserna i Ukraina.

DET ÄR INTE I LENINS och Stalins Ryssland som journalister och advokater mördas, opposition fängslas, frivilligorganisationer förbjuds och medier underkastats statsledningen. Det är idag som rättsstaten är upplöst och korruptionen tagit över systemet!

Från mordet på journalisten Anna Politkovskaja 2006 och advokaten Sergej Magnitskij 2009 till domen mot musikgruppen Pussy Riot 2012 har det mesta gått åt fel håll. Det sker alltså i dagens Ryssland – landet som 2008 invaderade en grannstat i Europa och nu genomför en rekordupprustning av den militära kapaciteten inför 2020. Vilka slutsatser drar Sverige beslutsfattare för vår framtida utrikes- och säkerhetspolitik?

Mats Johansson är riksdagsledamot i utrikesutskottet och Europarådets rapportör för mediefrihet och 2011 grundade han den utrikespolitiska tankesmedjan Frivärld. ”Den är i bästa mening alarmistisk”, enligt Staffan Heimerson, Aftonbladet ”... bör läsas av alla som har intresse och/eller ansvar för MR-frågor, utrikes- och säkerhetspolitik”, tidigare statsrådet (s) Jan Nygren, Svensk Tidskrift, ”Dagens blåögda Moderater har ett och annat att lära av Mats Johansson”, Östgöta Correspondenten, ”En röst i öknen”, konstaterar Hans Stigsson, Norrköpings Tidningar, ”Saklig, kort och koncis”, Bibliotekstjänst.

FAKTA

Kalla kriget 2.0 – Ryssland rustar

Mats Johansson febr 2013
Timbro 124 sidor
ISBN 9789175669267

Tavlan här nedan hänger på Älvsborgsmässen och föreställer den svenska flottan till ankars på Älvsborgsfjorden i september 1905. Fartygen spelade en viktig roll vid unionsupplösningen och förhandlingarna i Karlstad tidigare i månaden. Erik Pousar ger här en kontrafaktisk betraktelse.

Tavlan minner om den fredliga unionsupplösningen 1905.

DEN 14 JANUARI 1814 slöts i Kiel fred mellan å ena sidan Sverige och Storbritannien och å andra sidan Danmark. Freden innebar att Sverige som troget stött Storbritannien mot Napoleon erhöll Norge som kompensation för Finland som förlorats knappt fem år tidigare till Ryssland. Efter diverse förvecklingar, inkluderande en norsk självständighetsdeklaration den 17 maj, och ett kort krig, blev slutresultatet två självständiga länder med gemensam konung och utrikespolitik.

Det senare blev 1905 den utlösande faktorn till unionsupplösningen. Världslaget 1905 präglades av en slagskeppskaprustning mellan Storbritannien och Tyskland som endast har sitt motstycke i kalla krigets kärnvapenkaprustning. I denna potentiellt mycket farliga situation sökte de krafter som ville frigöra Norge stöd från Storbritannien som hade mycket att vinna om den tyska flottan kunde stängas inne i Östersjön och sina sårbara nordsjöbaser.

Sverige å sin sida försökte balansera av Ryssland genom goda förbindelser med Tyskland. Viktigt att känna till är att Ryssland vid denna tid innefattade både Finland och de baltiska staterna.

I både Sverige och Norge fanns det starka krafter som ville ha krig. Om dessa fått sin vilja igenom hade sannolikt mycket varit annorlunda i vår del av världen. Sannolikt hade Storbritannien och Tyskland ingripit och stoppat stridigheterna. Som ett resultat av detta hade Norge knutits än hårdare till Storbritannien, samtidigt som Sverige ytterligare närmade sig Tyskland. Om så skett ligger det nära

till hand att anta att Första världskriget också utkämpats i Norden och att Sverige ändat upp på den förlorande sidan och...

Nu skiljdes vi istället under fredliga former och vi svenskar kan glädjas åt att vårt systerfolk lite kärleksfullt kallar oss ”söte bror”. Lärdomen om möjligheten att lösa mellanstatliga konflikter fredligt är allt sedan dess ett adelsmärke för vårt nordiska umgänge. Ålandskrisen 1919 och Hesseløkonflikten 1983 är två bra exempel på detta. Den senare handlade ytterst om hur gränserna drogs i Roskildefreden 1658. Herr Putin; varför inte lära av det goda exemplet?

Vid någon av höstens Öppen mäss kommer tavlan och dess historia att bli föremål för ett föredrag under rubriken ”En tavla berättar”.

EP

ÄNM. Kontrafaktisk innebär att något historiskt tar en annan väg än vad det faktiskt gjorde.

Bättre miljö i hamnen

I mars stod nya spolplattan för rengöring av båtskrov klar i hamnen. Nu kan vi rengöra våra båtar och klara miljön. Text/bild: J-O Fridh

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

DET TÅL ATT UPPREPAS! ÅRET 2014 ÄR ETT JUBILEUMSÅR!

- ◆ Det var 1814 som Sverige utkämpade sina senaste – förhoppningsvis sista – strider. Det sista slaget stod 26 juli vid Kjöllbergs bro i Norge där vår nye befälhavare Bernadotte vann segern.
- ◆ I år 2014 kan vi fira en 200 årig fred för svenska riket!
- ◆ I april 1914 inryckte de sista rekryterna till Kunglig Älvsborgs Regemente i Fristad. Hösten 1914 omgrupperade regementet till de nya kasernerna i Borås. Valet hade stått mellan att vara kvar i Fristad eller flytta till antingen Göteborg eller Borås.
- ◆ Mobilisering av Landsstormen vid 1:a världskrigets utbrott.
- ◆ Kunglig Älvsborgs Regemente har 2014 under 100 år varit förlagt till Borås. Detta även om verksamheten här de senaste 16 åren varit nedlagd.

Under det halvår som nu snart gått har en omfattande verksamhet skett inom Kamratföreningen. Ett särskilt kansli har inrättats, där en anställd dam – Aniela Demserius – sköter Kamratföreningens korrespondens och räkenskaper. Aniela arbetar även med Kamratföreningens hemsida. Den kommer inom kort att presenteras på internet.

Verksamheten har fortgått planenligt. Tyvärr kunde inte Sveriges nye arméchef Anders Brännström ställa upp för besök. I stället kom Folkpartiets talesman Anders Widman till Borås och presenterade resultatet av Försvärsberedningens rapport, som inlämnades i mitten av maj.

Årets vårresa gick till Skillingaryd och museet därstädes. En fin resa förtjänstfullt arrangerad av Lars Rehn!

Planeringen för Regementets dag den 30 augusti fortgår planenligt i nära samarbete med Göteborgs garnison, Borås stad och PEAB m fl. Kamratföreningen kommer att genomföra förevisningar av äldre övningsverksamhet – bl a Karolinerexercis m m. Vidare kommer Hemvärnet att visa upp sina färdigheter. Olika föredrag kommer att genomföras – bl a om hur området är planerat att utvecklas. Se annons på baksidan av tidningen.

Väl mött det kommande händelserika andra halvåret 2014! Bl a genomförs en resa till Polen, där besök sker på platsen där Hitlers högkvarter låg vid angreppet mot Ryssland. Flera andra platser kommer att besökas. I september planeras en resa till Kalixlinjen – detta med eget chartrat tåg!

SVEN WERGÅRD

Kunglig Älvsborgs Kamratförenings årsmöte 2014

TORS DAGEN 27 MARS höll föreningen sitt årsmöte under ledning av Sven Wergård som ordförande och Glenn Altsten som sekreterare. Före mötet bjöd föreningen de femtio medlemmar, som infunnit sig till mötet på ärtsoppa med pannkakor.

Efter det att dagordningen godkänts, verksamhetsberättelsen lästs upp, samt balans- och resultaträkningen fastställdes, uppläste Jan Andersson revisionsberättelsen. Årsmötet beviljade styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2013. Årsavgiften för 2015 fastställdes till 300 kronor och kassören redogjorde för förslag till budget för 2014, viken fastställdes av årsmötet.

Val

Till ordförande för ett år omvaldes Sven Wergård och till vice ordförande på ett år omvaldes Eskil Johansson. Revisorer Roy Karlsson och Lennart Ottosson, som ersättare Åke Hell och Sture Andersson. Till valberedningen omvaldes Jan Andersson, sammankallande och Carl Gustaf Eliasson samt Christer Ström.

Vid konstitueringssammanträdet valdes Irene Samuelsson till sekreterare och Anelia Demserius till kassör med övriga ledamöter: Lars Rehn, Falco Guldenpfennig, Ingemar Ström, Leif Nilsson och Bengt Rosander. Adjungerad från Älvsborgsgruppen Hanseman Samuelsson. Adjungerad Jan Andersson.

Arbetsgrupperna

Museum Leif Nilsson, Laddatorpet Bengt Rosander, tidningarna Älvsborgaren o Älvsborgarna samt mässen Lars Rehn, kontaktperson Kamratföreningsförbundet Sven Wergård och Lars Rehn samt Centrala Museiföreningen, Ingemar Ström.

Ordföranden tackade de närvarande för visat intresse och avslutade mötet. Efter det formella mötet delade ordföranden ut förtjänstmedalj i guld till avgående sekr/kassören Glenn Altsten, förtjänstplakett i silver till avgående ledamoten Marie Louise Hall. Föreningens förtjänstmedalj i guld har även tilldelats Matts Liljegren och förtjänstmedalj i silver till Lars L Olsson, förtjänstplakett i guld till Christer Ström och förtjänstplakett i silver till Lennart Ottosson. Dessa fyra var inte närvarande vid mötet och kommer att tilldelas utmärkelserna vid senare tillfälle.

LARS REHN

Delegaterna samlade på årsmötet

KERC (Kongliga Elfsborghs Regementes Caroliner)

LEVANDE HISTORIA SOM BERÖR

KERC bildades hösten 2013. Medlemmarna har sedan tidigare lång erfarenhet av militärhistorisk föreningsverksamhet. Skillnaden mellan oss och andra är att vi förmodligen sätter en större ära på att förevisa våra förfäders gärningar på ett så värnadsfullt och historiskt korrekt sätt som det är möjligt. Värdet av att alltid eftersträva att vara bättre än sin svagaste länk är för vår förening ett rättesnöre.

Officern och carolinerkaptenen Lars Thuresson berättar vidare om att det är viktigt att ha ett koncept som mer bygger på kvalitet än kvantitet. Uppdragsgivare och allmänhet är idag mycket mer insatta i vad som är rätt och fel inom militärhistoriken. Balansgång mellan teater och ett historiskt förevisande är hårfin. Det gäller att leverera utifrån kunskande och önskemål. Inom KERC har vi tagit fasta på detta och har en kontinuitet av regelbunden träning från gamla regementen, vilket i sin tur självklart ställer höga krav på både de som lär ut och de som tar till sig.

Våra uniformer är uppsydda exakt efter reglementet under Stora Nordiska kriget 1700-1721. Kommandon, trummor och pipor ljuder genom luften, allt på gammal svenska, så klart. Trossen är tyvärr lite eftersatt, men självklart något som vi värnar om och vill bygga upp på sikt.

Lars Thuresson agerar som en äkta carolin

Hedrande för oss, fortsätter Lars, är att KERC också är en del av Elfsborghs regementes kamratförening, där vi under dess namn fått äran att under regementsfanan visa hur Elfsborghs Regemente såg ut under Stora Nordiska kriget. Vi har även från Kamratföreningen fått ta del av ansvaret och skötseln av ett soldattorp med anor från slutet av 1600-talet, det s.k. Laddatorpet.

Vi sträcker sålunda på oss och kan med stolthet instämma i kamratföreningens devis: "Vårda askan så att

glöden åter flamma kan." Sist men inte minst så har vi på den korta tid vi funnits vunnit uppskattning just för att vi har en åsikt och en ståndpunkt för hur man bäst bevarar minnet av de som en gång marscherade under Elfsborghs vackra fana.

Vill du vara en del av oss och föra fram i tiden vetskapen om bakåt i tiden? Tveka inte att höra av dig till Elfsborghs Regementes kamratförening!

I stallyktans sken till er alla.

KERC

SICKEN VECKA...

Så här kunde det gå till på 50-talet

Nu var det augusti 1954. Hemma vid frukostdags mottogs ett telefonsamtal från förvaltare Lönnäng, chef för regements-expeditionen på I 15, Borås. Talade genuint "kindmål":

"De ä från rementsexpedisjon på Kungl. Älvsborgs remente, förvaltare Lönnäng; gomorron. Nu ä då ju så att löjtnanten ska sta te Korea ä de ä ju osäkert om han kommer tebaks och löjtnanten står också på högtur (det gjorde man nästan alltid) ä gå pau som

dagofficer. Kapten Callerås skulle ju egentligen gå pau i dau, men han har fått förhinder, så nu får löjtnanten gå pau i da kläckan tolv."

Detta år var jag chef för instruktörsskolan på livkompaniet med kapten Johnny Rahn som chef. Ett kvartals "grönskede" hade avverkats och nu skulle elevernas humaniora-del inledas. Min medverkan i befälsutbildningen begränsades, varför jag beordrats att leda del av en reservofficerskurs i spräng- och mintjänst – man skulle ju fylla upp sin tjänstetid.

Forts. sid 35

Den unge Per-Olof Kinnander

Inför Regementets Hundra år i Borås rör det sig om tre artiklar: Den första handlar om flytten från Fristad hed i nr 1 av Älvsborgaren, bygget av kasernerna i detta nummer av Älvsborgarna, samt inflyttningen i nya kaserner, nästa nr av Älvsborgaren.

Bygget av kasernerna i Borås inför flytten från Fristad Hed

1911 började i Borås den dittills största byggnationen i stadens historia i samband med att regementet flyttade från Fristad in till staden. Även några Göteborgare var med vid fullbordandet av I 15, samt företag från Stockholm, Södertälje m.m.

Följande saxat ur Borås Tidning den 6 oktober 1914

”Det var i juni 1910 som de tekniska undersökningarna för hela vårt kasernetablisement i det blifvande kungliga Älvsborgs regemente tog sin början, och de pågingo med åtskilliga afbrott tills i mars 1911. Den 8 september samma år togos de första spadtagen i och för schaktningsarbetena på den plats där kasernerna nu resa sig upp mot skyn. Runt om fanns de skogsklädda bergknallarna, hvilket gifetvis beredd stora svårigheter för grundläggningsarbetena. Man har sålunda måst fälla 791 träd och spränga bort 11 600 kbm berg hvarvid användts bortåt 7 ½ tons dynamit och borrhål gjorts till en sammanlagd längd af 9 600 löpmeter. Vid schaktningarna ha inalles ca 40 600 kbm jord bortfraktats. Grundläggningsarbetena som på entreprenad utförts af Skånska Cementgjuteriet var fullbordade 1 dec 1912.

Sedan 8 juni hade hufvudentreprenören, byggmästarefirman F O Peterson & Söner i Göteborg igångsatt sina arbeten hvilka bestått i de många

större och mindre husens uppförande och inredning. Enligt kontraktet skulle byggnaderna vara färdiga till besiktning den 15 mars 1915, men äro redan nu 7 månader förut, fullbordade – ett utan tvifvel enastående fall i kasernbyggnadsnämndens historia.

Några siffror beträffande de vid det omfattande byggnadsarbetet använda materialen torde förtjäna att nämnas. Allt som allt ankommo till arbetsplatsen 2 260 järnvägsvagnar lastade med byggnadsmaterial af olika slag: järnbalkar 1.200 tons, cement 19.700 st säckar, makadam av diverse slag 15.000 kbm, tegel 6 mill st o.s.v. Antalet glasrutor i hela etablisementet är 57.165 st.

Det är inte alltid som kasernstäderna ha ett så utomordentligt bra läge som detta emedan det ligger dominerande på Gyllingbergshöjden med skogens grönska inpå kaserngården.

Kanslihuset är på fyra våningar med anordning för uppvärmning af huset, varmvattensystem, självreglerade pannor.

Öfver portalen till kanslihuset är anbringat det s.k. lilla riksvapnet. Å det svarta järnräcket till balkongen strax ofvanför är regementets militära beteckning – I 15 anbragt. I huset finns växeltelefon, daglöjtnantens rum expeditioner för de 3 bataljonerna, regementsexpedition med parkett samt på tredje våningen en vacker mäss bestående af den boaserade matsalen i mahognyfärgad ek där porträtten på

regementets gamla chefer hänga.

De tre kasernerna äro uppförda i fyra våningar där varje våning är afsedd att rymma ett kompani om 90 man alltså hvarje kasern en bataljon om 360 man. Vid bestämmande af de olika lokalernas storlek ha af hygieniska och praktiska skäl uppställts som villkor, att uti logementen luftvolymen för varje man utgör minst 13 kbm och golfutrymmet minst 4,10 kvm.

I tvättrummet äro anbragta fyra duschar och de 40 fasta handfaten äro försedda med hvar sin kran och afloppsledning. På var våning finnes ett torkrum för våta persedlar. I varje våning äro rum för ogift sergeant, kompaniexpedition, dagrum, lektionssal, 6 logement, tvättrum, putsrum, rum för tre dist. Korpraler, torkrum och en fanjunkarebostad om tre rum och kök.

I den stora matsalen kan plats beredas samtidigt för 1 200 man. Inne i det påkostade köket äro vidtagna en hel del mekaniska anordningar och någon diskning för hand kommer aldrig att på fråga. En med elektrisk motor drifven diskmaskin arbetar mycket raskare och för porslinets fortbestånd säkrare. Man lämnar Älvsborgs regementes kasernetablisement med det bestämda intrycket, att det är ett mönsteretablisement i sitt slag.

Ja det är verkligen utmärkt allt ihop. ”Det är”, för att citera en äldre besökares entusiastiska utrop, ”så bra”, att man nästan önskar att man finge göra om exercisen igen.”

* * *

OM MAN IDAG, 100 år senare, ställer sig mitt på vår gamla kaserngård och tittar sig runt så är det förvisso en imponerande syn. Tre stora kaserner och ett kanslihus, alla om sex våningar. En stor matsalsbyggnad, en gymnastiksal en panncentral med badinrättning samt en vaktlokal. Söder om dessa ekonomibyggnader kontorslokaler och förråd. Allt detta byggdes på relativt kort tid och är ändå inga fuskbyggnader. Finns bara ordet: ”Fantastiskt”

BT/LARS REHN

Garnisonschefen tar i sin krönika på sidan två upp den förekommande tanken att förändra namnet på den militära enheten vid Karingberget från FömedC till något annat. Det finns många skäl som talar för Älvsborgs regemente, om man studerar dess historia. Med uttrycket *Mädchen für Alles*¹ i rubriken avser författaren den allsidighet som alltid kännetecknat regementet.

Älvsborgs regemente – "ein Mädchen für Alles"

För de flesta av oss äldre är Älvsborgs regemente liktydigt med 1900-tal och infanteri. Den som tar sig tid att borra djupare i regementets historia upptäcker snart att detta inte är hela sanningen. Grundläggande soldatfärdigheter har alltid varit regementets ledstjärna, men de klassiska infanteristriderna är faktiskt mer undantag än regel i regementets insatshistoria.

Under 1600- och 1700-talet, då varje generation tvingades genomleva två till tre krig bestod Älvsborgs regemente av två värvade bataljoner, vars allmogesoldater närmast kan jämföras med GSST (=tidvis anställda gruppchefer, soldater och sjömän). Nyttjandet av bataljonerna var avhängigt risken för angrepp mot riket från Norge (då en del av Danmark). Om risken för detta inte var överhängande stannade i krigstider regelmässigt en bataljon kvar på roten² som reserv. Regementets andra bataljon var lika regelmässigt kommenderad för att lösa det vi i dag skulle kalla marina uppgifter.

Normalt innebar detta att 200-300 man varje seglationssäsong bemannade flottans fartyg. En motsvarande styrka återfanns i Göteborg eller på Västkustens kustförsvarsbefästningar. I båda fallen löste personalen alltiallo-uppgifter. Posttjänst, artilleribetjäning, fortifikationsarbete; i stort sett inga uppgifter var för små eller stora för de allsidiga soldaterna från Sjuhäradsbygden. Ett exempel på detta är striden om Nya Älvsborgs fästning 1719 som återfinns som ett av segernamnet på regementets fana.

Detta slag var ett rent artillerislag som utkämpades utan några ansatser till stormning. Utöver att fästningschefen under slaget tillika var regementets kontingentschef så bestod regementets insats primärt i att vara hantlangare till de artillerister vilka tjänade som arbetsledare vid fästningen kanoner. Detta förfaringssätt som gällde vid alla fästningar var detsamma på flottans fartyg. Därför talar mycket för att många av soldaterna var välövade sedan tidigare kommenderingar till flottan. Göteborgs stadsfästning hade 500 kanoner, men knappt 400 artillerister i den krigsbemanning som var listad till 5000 man, varav 1200 i grundalternativet skulle komma från Älvsborgs regemente.

Utöver att vara artilleribetjäning har regementet också avdelats som amfibieinfanteri vid ett antal tillfällen, bl.a. i Finska viken och i Pommern. Också viktigt att uppmärksamma för att rätt förstå regementets historia är lösandet av fortifikatoriska uppgifter. Utöver defensiva fältarbeten och löpgravsgrävande vid fästningsbelägringar så är de fredstida arbetskommenderingarna under 1800-talet inte att förglömma. De senare omfattar både byggandet av Göta kanal och de konstgjorda öar på vilket flera av byggnaderna på Käsö är uppförda.

Namnet Älvsborg har sitt ursprung i det slott som på 1300-talet uppfördes vid Göta Älv i syfte att markera rikets rätt till förbindelse med Västerhavet. Vid denna tid var det som nu är göteborgsområdet en glesbefolkad gränstrakt. Första linjens undsättnings-

Enheter ur Älvsborgs regemente tjänade med utgångspunkt från Hjuvik som amfibieskytte i Göteborgs skärgårdar under perioden 1914-17.

styrka förväntades därför utgå från Sjuhäradsområdet. När de fänikor³ som organiserats för detta ändamål i Västergötlands södra delar 1624 sammanfördes till ett regemente var det därför naturligt att detta gavs namnet Älvsborgs regemente. Lika naturligt var det för våra föregångare att välja namnen Nya Älvsborgs fästning (1657-1869), Älvsborgs fästning (1904-1942), Älvsborgs kustartillerikår KA3 (1915-1928), Älvsborgs kustartilleriregemente (1942-2000) och Älvsborgs amfibieregemente Amf 4 (2000-2005). Förhoppningsvis är det fler än under-tecknad som ser logiken att byta namnet Försvarsmedicincentrum (FömedC) till något som kryddas med regemente. Om så görs borde Älvsborgs regemente med FömedC ligga nära till hands. Att detta nya älvborgsförband blir ett försvarsmaktsgemensamt regemente är helt i linje med historien.

ERIK POUSAR

¹ "Mädchen für alles", i direkt översättning "flicka för allt". Numera inte könsbestämt och kan beroende på sammanhanget tolkas både positivt och negativt. Synonymt på svenska är uttrycket "alltiallo" i bemärkelsen person eller organisation med förmåga att tillfredsställa många sinsemellan motstridiga krav.

² Under den tid då manskap till fotfolket i Sverige uttogs genom utskrivning avsåg soldatrote de personer eller gårdar, som gemensamt lämnade och underhöll en knekt,

en ryttare eller en båtsman. 1682 införde Karl XI generalindelningsverket och det ständiga knektehållet, och roteindelningen blev då fast. Detta innebar att landet delades in i små administrativa områden som alla skulle ha minst en knekt. De gårdar som ingick i området försåg och underhöll en soldat för den indelta armén med ett soldattorp, alternativt en båtsman med ett båtsmanstorp vid kustnära orter, eller en ryttare med ett ryttartorp. Invånarna i gårdarna kom att kallas rotebönder eller rotehållare och personen som tog

hand om soldattorpet kallades rotmästare.

³ I Sverige utgjorde fänikan under hela 1500-talet den högsta enheten vid fotfolket. Fänikans normalstyrka utgjorde under mitten av 1500-talet av 25 rotar om 21 man, inräknade överordnade befäl, i allt 542 personer. Vid 1600-talets inträde sjönk styrkan ända till 150 man, stundom mindre; fänikan fick då benämningen kompani. De flesta svenska regementen har sitt ursprung i olika lokala fänikor. Ett exempel är Älvsborgs regemente.

Vårens kamratföreningsresa till Småland

PÅ MORGONEN DEN 10 MAJ var det åter en glädje att mötas av dessa glada och trevliga resenärer som anmält sig till årets föreningsresa. Efter starten från kaserngården ställdes resan mot vårt första delmål som var Öreryd, ett litet samhälle efter Nissastigen några km norr om Hestra. Vi besåg där platsen för de fyra en gång uppförda baracklägren. 1939-1941 byggdes det på många ställen i vårt land interneringsläger för opolitiska svenskar, t ex i Öxnered, Vindeln, Haparanda, Stensele, Sveg och Storforsen.

Lägret i Öreryd kom i stället att användas av norska flyktingar efter Tysklands ockupation av landet. Även andra nationer fanns i lägret såsom danskar, polacker och folk från övriga Europa. Nästan alla var mycket unga, runt 20 år. I Öreryd registrerades mer än 40 000 norrmän som flydde undan nazisterna. Efter hand som kriget fortgick och tyskarna blev mer trängda, blev lägret de sista åren ett militärt övningsläger som utbildade och beväpnade cirka 1 000 norska flyktingar till reservpoliserna att upprätthålla ordningen efter den tyska kapitulationen i Norge.

För att ha något att göra spelades i lägret teater tillsammans med byborna och dessa fortsatte med teaterspelen i flera år efter krigsslutet. En av vattendammarna gick under namnet Quislingsdammen, där påkomna "överlöpare" "badades". Det fanns fyra läger i trakten, Ö1, Ö2, Ö3 och Ö4, alla i anslutning till Nissan och Nissastigen. När kriget var slut vände de som varit i lägret hem och lägret kom att användas till de som kom från de tyska koncentrationslägren.

Efter förmiddagsfikandet fortsatte färden till "Miliseum" i Skillingaryd, där vi mottogs av guiden Kaj Nord-

quist, som visade sig ha en bakgrund från Ing 2 i Eksjö. Detta museum nyuppsattes 2013 med inventarier från Jönköping och Eksjö museum. Kaj, som hade både mycket kunskap blandad med härlig humor visade samlingarna. Museet var uppfört i de gamla militära byggnader som funnits på platsen sedan den "gamla goda" tiden. Det gick i infanteriets-, artilleriets- och ingenjörregementens historia. Mycket smakfullt inrett med uniformsklädda dockor, mycket material och ljudanläggningar som även visade soldater från den "indelta" tiden. Det fanns också fordon och material från 1950-80 talen. Som helhet är museet mycket fint och trevligt uppbyggt, verkligen värt ett besök!

Lunchen intog vi på Göta Ströms Vårdshus varefter vi ställde färdan mot Jönköping och åkte upp till toppen på Taberg för att beundra den magnifika utsikten över området. Vidunderligt och mäktigt reser sig berget upp som en vägg 343 m.ö.h. från samhället Taberg. Man har försökt hacka ner berget ända sedan 1400-talet när malmbrytningen började, kanske för att få lite bättre utsikt åt väster. Berget består bl a av det ovanliga mineralet titanomagnetitlivinit och är så hårt att inte ens inlandsisarna lyckats rå på det. Under 1940-talet så lyckades man dock göra lite hål i berget och i dessa gruvgångar kan man idag bli guidad under sommartid. Under vintern är dock hela gruvan uttyrd till sex olika arter av sovande fladdermöss.

Under hemfärden fick deltagarna lösa ett antal tipsfrågor varvid tre stycken förärades med var sin skraplott. Väl hemma igen tog vi farväl av alla mycket trevliga kamrater med orden. Vi ses igen!

LARS REHN

En uniform m/1706

Kaj Nordquist berättade på Miliseum

Regementsmarschen

Till minne av Regementets marsch från Fristad Hed till Garnisonsstaden Borås 1914

Lördag 4 oktober 2014

Förbered er redan nu för vår jubileumsmarsch den 4 okt. 17 km i en mycket vacker nejd, bra och omväxlande marschväg längst Öresjöns underbara västra strand, med den härliga mjuka terrängen runt det vackra Björbo. Start Folkhögskolan Fristad. Mål vid f.d. I 15.

Avgift 100 kr.

Anmälan till glenn.altsten@telia.com eller larsbarry.rehn@gmail.com alt 033-414943.

FRÅN KASSÖREN

Pengar är alltid intressant. Då och då inkommer det bidrag till föreningen utöver medlemsavgifterna. En medlem som utmärkt sig genom att vara flitig donator till föreningens verksamhet under flera år är Lennart Stålgren. Hans gåvor uppskattas mycket!

Andra som under våren skänkt en slant är:

Gustav Hogedal,
Nils Wikander,
Bo Carlsund,
Fridolf Askerstad,
Gunnar Ernflykt,
Kjell Magnusson,
Bo Andersson,
Bengt Delang,
Thomas Gutebier,
Torbjörn Lofgren,
Mattias Lundgren,
Bror Olsson,
Kjell Werner,
Jack Wibring,
Bo Björheden,
Göran Engström,
Lennart Engström,
Lennart Hammarstrand,
Roy Jansson,
Inge Krappe,
Boris Lindqvist,
Rolf Allström,
Jan Blom,
Leif Boman,
Lennart Henell,
Per Krafft,
Christer och Urban Südow.

Ett ständigt återkommande dilemma för kassören Sven-Göran Palm, är de som missar att betala medlemsavgiften. Vet du med dig att årets avgift som är 150 kronor ännu inte är betald, åtgärda det då gärna med en gång! Pengarna skickar du till plusgiro 4 50 49-4. Tack!

Kamratföreningen informerar

För att få del av vår information på ett enkelt och snabbt sätt vill vi uppmana alla medlemmar att lämna sin aktuella mejladress till: g.g.kamratforening@hotmail.se
Titta också in på vår hemsida <http://gg-kamratforening.se> för aktuell information.

Styrelsen

Garnisonskamrater!

■ **RUTIN- OCH STADGEENLIGT** någonstans mellan höst- och sommar-nummer av Älvsborgarna har vi genomfört vårt årsmöte och förnyat styrelsen. Från och med i vår har vi vår första (såvitt jag vet) kvinna i styrelsen; Välkommen Christina Pettersson!

■ **VI LEVER I EN TURBULENT TID** och oroshärdarna i omvärlden har krupit närmare. Vår Försvarsmakts engagemang utomlands pågår med många missioner om också vårt uppdrag i Afghanistan nu ska trappas av. Samtidigt har händelserna i Ukraina och över Östersjön fått politikerna att omvärdera tidigare beslut.

■ **UNDER VÅREN HAR JAG FÅTT** flera frågor från kamrater både i och utanför vår krets, som rör frågan om inte förändringarna i Försvaret gått väl fort, respektive för långsamt. Ska verkligen så stor del av de anställda vara utomlands? Hur stor krigsavhållande effekt per svensk krona får man i dagens försvar jämfört med samma år 2000? Vad skulle effekten och kostnaden ha varit om man behållit ett KA-batteri på Gotland, till exempel 12/70 utanför Slite i stället för att flytta fram en rote Gripen till Visby då och då?

■ **NÅGRA SEGLARE PÅ VÄSTKUSTEN** har kvar sina papperssjökort med ankringsförbud inritat och frågar: Finns det inget hemligt i vattnet utanför Göteborg längre? Har vi inget skydd för Nordens största och viktigaste hamn utom det modernare Hemvärnet? Er ordförande är inte mera aktiv och insatt i försvarsplaneringen än de flesta av kamraterna och blir oftast svarslös.

■ **GARNISONEN DRIVER** ett projekt för ett mera levande mässliv "Öppen mäss" och vi har anslutit oss. I mars ansvarade Kamratföreningen för en mässkväll och hade bjudit in vår tidigare ordförande Bent Delang, som gav oss sin – stadsdirektörens bild av Göteborgs utveckling med möjligheter och svårigheter. I höst kommer höstmiddagen att ske under Öppen mäss-paraplyet och måhända tar vi initiativ till något mer, lite beroende av vad andra förband/föreningar i garnisonen hittar på. Önskar du något i den vägen så hör av dig till styrelsen!

■ **NÄR DETTA LÄSES** har Kristi Himmelsfärd passerat och Försvarsutbildarnas utflykt till Kängsö varit. Förhoppningsvis var det en fin dag. Garnisonens dag äger inte rum i år – besparingsiver. Traditionsrummet – museet kommer till användning. I sommar sker flera återträffar; plutons- och kurskamrater besöker traditionsrummet. Vi kör minst ett styrelsemöte där och i augusti ordnar vi en grillkväll i kombination med museibesök.

■ **JAG ÖNSKAR ALLA** en trevlig midsommar och en skön, oförglömlig sommar 2014!

FRED BACKLUND

Ordförande

Göteborgs Garnisons Kamratförening

GRIPEN över LIBYEN

De flesta har hört talas om de svenska flygvapeninsatserna över Libyen, men vet inte mycket mer än så. En som däremot vet är flygvapenofficern Ove Larsson, som själv var med.

■ **I SAMBAND MED** Kamratföreningens årsmöte den 20 mars berättade Ove Larsson livfullt om flygvapeninsatserna FL01 och FL02 över Libyen, som skedde från april till oktober 2011. I förbandet ingick omkring 150 personer, varav åtta Gripenpiloter. De var stationerade på den amerikanska marinflygbasen NAS2 som ligger på Sicilien, precis vid den ofta "frustande" vulkanen Etna utanför Catania.

Huvuduppgiften för förbandet utgjordes av fotospaningsuppdrag, även om det i början också ingick luftförsvarsuppgifter för att hävda flygembargot. På plats fanns under FL01 åtta och under FL02 fem stycken JAS Gripen 39 C. Det är den ensitsiga Nato-anpassade versionen av 39-systemet med bland annat krypterade radiolänksystem, lufttankningsförmåga och MIL-GPS som Sverige använder idag. Planen

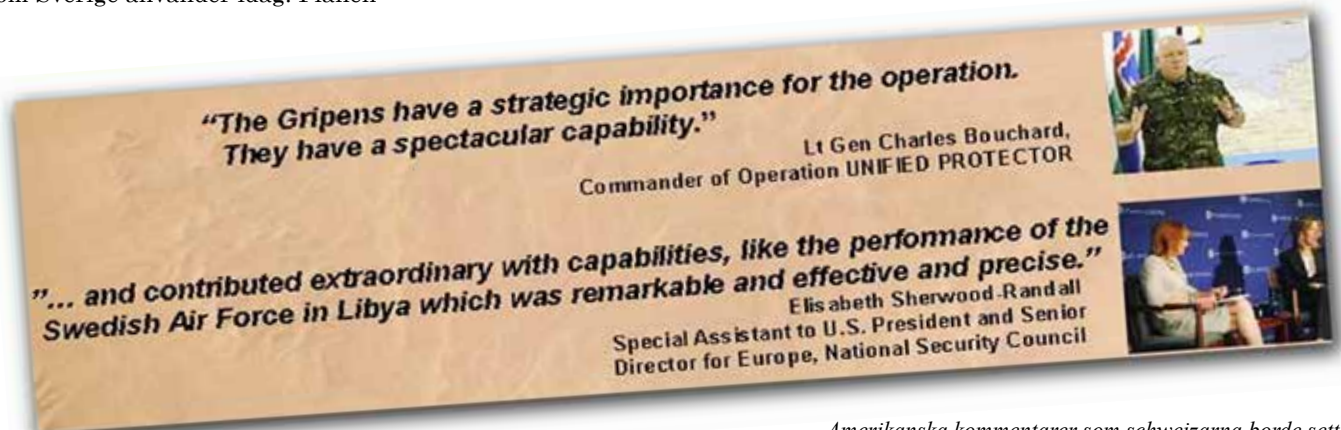
var utrustade med radarjaktrobotar av modell AMRAAM (Rb99), värmebildsökande robotar av modell IRIS-T (Rb-98), laserkapslar för nattseende, automatkanon och all upptänklig motmedelsutrustning. Dessutom användes avancerade fotospaningskapslar som var för sig kostar lika mycket som två Gripen-flygplan!

Personalen uppdelades i stab, flygstyrka, flygteknisk styrka, uppdragsupportstyrka (för bl.a. fotoanalyser) och en logistikstyrka. Alla i förbandet jobbade skift, och det var varmt! Trots värmen användes ordinarie utrustning anpassad för svensk kyla. Inledningsvis bodde personalen i tält för att efter drygt sex månader flytta in i förläggningsshus.

En arbetsdag gick i stort ut på att få upp två uppdrag med vardera två flygplan, ett på förmiddagen och ett på eftermiddagen. Ett flyguppdrag tog normalt sett 4-5 timmar med tre lufttankningar. Libyen är stort – mer än tre gånger så stort som Sverige, och dessutom skulle planen korsa Medelhavet. Tolv timmar före start fattades beslut om måldestinationer. Sedan skrevs en uppdragsorder som delgavs piloterna, och en timme före start gick de ut mot planen. Efter att ha testat

alla system kunde flygplanen starta och flyga söderut.

Gripen kunde som enda fotospaningsflygplan ändra uppdragsdestination och göra kompletterande uppdrag. Det gjorde att man ibland fick fram vital information som var avgörande för skyddet av Libyens folk och störtandet av diktatorn Gaddafi. Detta fick förbandet mycket beröm för. När flygplanet landat så gällde det att

Amerikanska kommentarer som schweizarna borde sett!

Gripen med Etna och ett C-17 Globemaster III

spara varje sekund. Innan alla system hade stannat så hade piloten redan intervjuats och kameraminnena börjat forslas till framkallning och utvärdering. Sverige och Gripen var unikt i det att det tog maximalt två timmar från landning till färdig komplett underrättelserapport. I denna fanns detaljerade uppgifter om varje bild och varje misstänkt objekt. Totalt togs mer än 250 000 foton med hög upplösning under de 2 000 flygpas som utfördes.

– Från omvärlden, och särskilt från amerikanskt håll, höjdes det på ögonbrynen rejält över Sveriges precision och snabbhet i uppdragen, säger Ove Larsson. Vi fick prioritet ett till all lufttankning. Så viktiga blev vi. I amerikansk tv nämndes specifikt Sverige för extraordinära resultat. De kunde inte förstå hur vi klarade detta, avslutade Ove Larsson sitt intressanta och fortfarande högaktuella föredrag.

OVE LARSSON
OCH INGMAR APELSTIG

En AMRAAM (Rb99) monteras

FAKTA

Om 21 cm kanon m/42

Kaliber	210 mm
Eldhastighet	1 skott /40 sek
Projektilvikt	135 kg
Spräng; halvpansar; pansargranat	
Krutkarduser	38,5 kg (upp till tre del- laddningar)
Max mynningshastighet	800 m/sek
Max skottvidd	30 000 m
Höjdriktält	-4° till +45°
Sidriktält	360°
Vikter vid transport:	
Eldrörsvagn	15 200 kg
Lavettvagn	15 000 kg
Bäddningsvagn	14 850 kg

21:an på Kåringberget en sprakande höstdag. Foto: Lennart Hammarstrand.

KANONMINNEN – en 21:a minns...

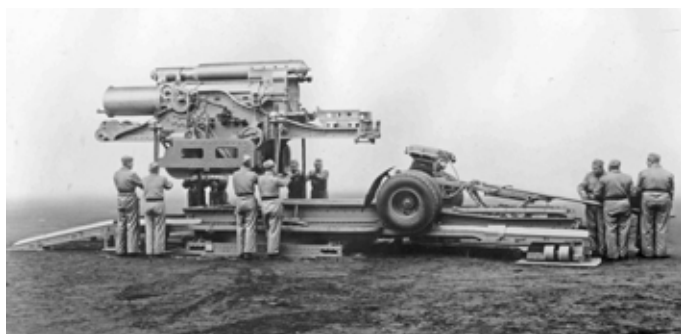
Historien om "21:an", den stora kanonen mitt emot matsalen på Kåringberget innehåller allt! Politik på högsta nivå, tuffa förhandlingar och tillräckligt mycket hemlighetsmakeri för att räcka till en svartvit agentfilm.

Det här är historien om hur det svenska kustartilleriet fick sina tyngsta rörliga pjäser någonsin – mitt under ett brinnande andra världskrig!

Pjäsen är en 21 cm kanon m/42, en av totalt nio som under mycket speciella omständigheter levererades till Sverige. Det hela började redan 1938 hos den välrenommerade tjeckoslovakiska vapentillverkaren Skodawerke i Pilsen. De skrev avtal med Turkiet om leverans av 14 stycken tunga 21cm pjäser, som skulle användas både som

fält- och kustartillerikanoner. Bara två av de beställda kanonerna hann levereras innan Tyskland annekterade Tjeckoslovakien efter Münchenöverenskommelsen den 21 september 1938. Det blev istället den tyska armén som tog vid och produktionen fortsatte för tysk räkning.

Skodawerken skickade 1939 ett brev till sin svenska generalagent Specialmaskiner AB i Göteborg. Där ombads företaget att undersöka om den svenska krigsmakten var intres-

Med bädden på plats skall nu lavetten monteras. Notera den bortretuscherade bakgrunden! Foto: Skodawerke.

Varje pjäs transporterades i tre enheter; här ekipaget med det 9,53 meter långa eldröret. Foto: Skodawerke.

GOTT och BLANDAT

serad av att köpa sex stycken 21 cm pjäser. En förutsättning för affärens genomförande var att betalningen skulle ske i råvara, nickel eller andra ädelmetaller. Sannolikt var Skodawerkes intresse av affären dubbelt kommersiellt – de skulle både kunna sälja sina pjäser och samtidigt säkra viktiga och svårtillgängliga råvaror, allt på ett bräde!

Från svensk sida var man inledningsvis ljummet intresserad av att köpa de erbjudna pjäserna. Chefen för Marinen kunde ändå tänka sig en affär med tre pjäser under förutsättning att pris och betalningsvillkor ändrades. I takt med krigsutvecklingen ökade det svenska intresset samtidigt som Skodawerkes behov av nickel gjorde sig allt mer påmint. Sverige skickade i januari 1940 två officerare till Pilsen för att på plats kunna studera de aktuella pjäserna. Deras utlåtande efter hemkomsten var positivt, och de skriver bland annat att ”Pjäserna är fullt ändamålsenliga ur såväl ballistisk som konstruktiv synpunkt” och ”De för pjäserna tillverkade projektilerna ... ha sådan konstruktion ... att god verkan kan påräknas.”

I december 1940 var förhandlingarna slutförda. Sverige beställde nio pjäser med tillbehör och reservdelar. Till detta kom 2700 granater (spränghalvpansar- och pansargranater). Detta skulle användas för att sätta upp tre batterier, och priset blev 24 miljoner kronor. Avtalet förhandlades fram med det tyska militära överkommandots goda minne och med Albert Göring (!) som en av förhandlarna från Skodawerke. Det framstår som uppenbart att den tjeckoslovakiska tillverkaren var i mycket stort behov av det nickel och andra legeringar som ingick i avtalet. Hur skall man annars förklara det faktum att det tyska Wehrmacht tillät export av kanoner som verkligen behövdes till de egna förbanden, inte minst 1944?

Det skulle dröja till mars 1944 innan de första tre pjäserna levererades till Trelleborg. Samtidigt som kanonerna lastades ombord skedde motsvarande från svensk hamn med delar av framför allt det nickel som Skodawerken så väl behövde. De resterande sex pjäserna levererades till Sverige i april och maj 1944 och därmed inleddes ett nytt avsnitt i det svenska kustartilleriets historia. Mer om detta i kommande nummer!

LENNART HAMMARSTRAND

Tack Kaj, för ett riktigt bra jobb!

Vännen Kaj Modig har under flera år lagt ner mycket tid och kraft på att vara med och utveckla Älvsborgarna. När han nu av personliga skäl väljer att lämna över stafett-pinnen är han värd ett stort tack för det han gjort, för både Göteborgs Garnisons Kamratförening och för tidningen Älvsborgarna. Take care, Kaj!

FÖRENINGSKAMRATERNA

Ny förbandschef på FömedC

Chefen för Försvarsmedicincentrum, överste Mikael Åkerström, har blivit utsedd till ny regementschef på Ledningsregementet i Enköping. Till dess att en ny förbandschef tillträtt övertas uppgifterna av stf C FömedC, överste Leif Härdig. Älvsborgarna önskar Mikael Åkerström lycka till i framtiden!

Nordic Battlegroup 15

Nu är det snart dags för Sverige att återigen överta ledartröjan för en av de två EU-stridsgrupper som alltid står i beredskap. Det första halvåret 2015 är det dags och förberedelsearbetet pågår för fullt. För Försvarsmedicincentrums del blir det extra intressant, eftersom stora delar av 1. sjukhuskompaniet, som tillhör FömedC, ingår i stridsgruppen. Kompaniet genomförde under v.19 en funktionsövning med gott resultat, och kommer under tiden fram till beredskapsperioden att

utveckla sina förmågor både inom sitt eget kompetensområde men också allmänmilitärt.

Ny internationell insats på gång?

Mycket talar för att Mali är det nya internationella insatsområdet för Försvarsmakten. Det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet har föreslagit att riksdagen skall säga ja till regeringens förslag om att skicka upp till 400 soldater till Mali under tolv månader. Mali, som ligger i västra Afrikas inland, är ett av världens fattigaste länder, även om här bland annat finns guldtilgångar. Klimatet är mycket varmt och förekomsten av allvarliga sjukdomar är hög. Den forna franska kolonin är hårt ansatt av strider mellan kristna och muslimer, samtidigt som hjälpbehoven i hela landet är mycket stora.

Den väntande FN-insatsen kommer, om Riksdagen fattar beslut om dess genomförande, att ledas av K3 i Karlsborg. Där förbereder man sig nu för att sätta upp ett underrättelsekompani med stöd- och logistikenheter. Huvuduppgiften för det svenska bidraget är att förse FN-insatsens underrättelseenhet med information och att på så sätt hjälpa till att uppfylla säkerhetsrådets mandat för insatsen. Insatsen ska bland annat stabilisera större tätbefolkade områden, skydda civila samt FN-personal och hjälpa till att skapa förutsättningar för humanitärt bistånd. Sedan juli 2013 deltar Sverige i FN-insatsen med stabsofficerare.

LENNART HAMMARSTRAND

Förhoppningsfulla ungdomar i Mali

STÖD TILL UTLANDSVETERANER OCH ANHÖRIGA

Här återkommer Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund genom sin andre vice ordförande Bertil Andreasson med aktuell information – särskilt vad gäller stödet till veteranoldater och deras anhöriga. Därvid skall noteras att man med veteran menar soldater som återkommit från en krävande utlandsmission. Läs mer på www.smkr.se. Vidare ger den nye ordföranden råd om hur stöd bör ges.

Fanan som Ola bär skall illustrera vår inriktning att vidmakthålla det ursprungliga intresset för traditionsvård

FAKTA

SMKR

är en paraplyorganisation för ca 110 militära kamratföreningar i hela landet med över 35.000 medlemmar. SMKR är föreningarnas kontaktpunkt mot Försvarsmaktens högkvarter och har till ändamål att stödja FM med försvarsupplösning samt traditionsvård och bidra till utvecklingen av den militära kamratföreningsverksamheten i Sverige.

SMKR vill verka för:

- försvarsvilja och försvarsupplösning
- samarbete mellan våra kamratföreningar
- samarbete mellan de nordiska ländernas kamratföreningar
- vård av våra militära traditioner och av förbandsmuseerna
- stöd till våra utlandsveteraner och deras anhöriga i samverkan med Försvarsmakten, Sveriges Veteranförbund Fredsbaskrarna, Svenska Soldathemsförbundet och Invidzonen.

Under det dryga år som gått sedan SMKR slöt en överenskommelse med Försvarsmakten om stöd har SMKR genomfört flera informations- och diskussionsmöten. Vi har också internt diskuterat och lärt oss mer om hur detta stöd kan se ut och genomföras. Vi har konstaterat att det trots detta råder oklarheter inom många kamratföreningar om vad denna uppgift ska/kan innebära och hur den ska/kan lösas. Jag försöker med denna artikel beskriva så enkelt och tydligt som möjligt hur stödet bör utformas före, under och efter en utlandsmission. Det förtjänar återigen att framhållas att stödet ska genomföras i samarbete med förbandens veteran- och anhörigsamordnare. Försvarsmakten har nyligen fastställt en metodhandbok för stödet, denna förtjänar att läsas både en och två gånger av såväl förbandschefer som av kamratföreningarna.

Stödet kan indelas i två faser med olika innehåll och inriktning. Den första fasen startar så snart det utpekade förbandet har tillförts den personal som ska ingå i förbandet. Enligt metodhandboken är nämligen de utresande att betrakta som utlandsveteraner redan före utresan. De och deras anhöriga är då berättigade att få ta del av de stödaktiviteter som erbjuds.

Den första anhörigrträffen ska genomföras i god tid före utresan i närvaro av de utresande och deras anhöriga. Den lokala veteran- och anhörigsamordnaren ansvarar för att representanter för alla lokala, ideella organisationer deltar och ges tillfälle att informera om sin egen verksamhet och vad respektive organisation kan bidra med i form av stöd till de hemmavarande anhöriga under pågående utlandsmission. Denna information kan repeteras vid anhörigrträff nummer två.

Den andra fasen kan sägas börja med anhörigrträff nummer tre som anordnas några veckor/månader före hemkomsten. Den bör då ha en inriktning mot stödet efter hemkomsten. Här är det för Fredsbaskrarna och kamratföreningarna särskilt påpekat Försvarsmaktens intresse att veteraner och anhöriga bibehåller en kontakt med Försvarsmakten genom Medlemskap i dessa organisationer. Anhörigrträff nummer fyra sammanfaller med hemkomstceremonin där de ideella organisationerna förväntas närvara, men inte ha någon aktiv roll. Det kan

dock vara ett utmärkt tillfälle till rekrytering av nya medlemmar.

För kamratföreningarnas roll i stödet kan nedanstående exempel vara till hjälp. Dessa exempel återfinns i det frågeformulär som utsänts från SMKR under mars månad. Där efterfrågas t.ex. tillgång till lokal för försvarsmakten eller de andra ideella organisationerna för veteranverksamhet.

- förmåga att genomföra egna eller i samverkan med övriga informationsträffar/föredrag för veteraner och anhöriga
- stöd för t.ex. läxhjälp, barnpassning, tillsyn av husdjur
- hjälp till anhöriga med praktiska göromål t.ex. snöröjning, hantverksarbete, däckbyte etc
- förmedla kontakt till lämpliga företag för ovanstående praktiska göromål som snabbt behöver åtgärdas
- förmedla kontakt till den myndighet/organisation som bäst kan svara upp på efterfrågade behov
- sprida information om veteran- och anhörigverksamheten i egen förening och i samhället
- delta i veteran- och anhörigrträffar i närområdet
- delta i nationella alternativt lokala veteranceremonier

En idé som SMKR har anammat är att erbjuda den utresande gratis medlemskap i en kamratförening under missionsåret för att på så sätt erbjuda en direktkanal till

Försvarsmakten. Många kamratföreningar utger informationstidningar där de hemmavarande kan skapa kontakter för ovanstående stöd.

Det är som framgår verksamheter och tjänster som personliga vänner gör för varandra i det vanliga livet och som säkert görs redan idag mellan medlemmar i kamratföreningarna. Som namnet antyder är ju kamratskapet en hederssak inom föreningarna. Andra, större behov av stödinsatser har Försvarsmakten och de övriga ideella organisationerna resurser och kompetenser för att hantera.

Det är vår förhoppning att denna artikel i kombination med ytterligare informationsträffar ska förmå även tveksamma kamratföreningar att ställa sina resurser till förfogande i stödet till veteraner och anhöriga före, under och efter utlandsmissioner.

BERTIL ANDREASSON
2.vice ordförande SMKR

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Anders Emanuelsson

Jag vill börja med att tacka för förtroendet att bli vald till ordförande för Sveriges militära kamratföreningars riksförbund.

Jag är själv medlem i fyra kamratföreningar som väl symboliserar min militära karriär. Jag är medlem i Lapplands jägare, eftersom jag ryckte in på Jägarskolan som värnpliktig, jag är medlem i Sveagardesföreningen eftersom jag har varit pluton-, kompani- och bataljonschef på Livgardet. Jag är medlem i Hallands regemente och Hallandsbrigadens kamratförening eftersom jag var brigadchef där och jag är medlem i Södra skåningarna eftersom jag var regementschef på P7. Jag har också varit ordförande i Hallands regemente och Hallandsbrigadens kamratförening och Södra skåningarna. Vidare har jag tjänstgjort på Infanteriets officersskola, Försvarshögskolan samt ett antal perioder på Högkvarteret. Jag avslutade min militära karriär som chef för Säkerhetsinspektionen för drygt ett år sedan. Numera driver jag en konsultfirma inom bland annat ledarskap och krishantering.

Genom erfarenheter från mina två ordförandeskap har devisen ”värna kamratskapet och samhörigheten med de som tjänstgör och med de som har tjänstgjort” blivit det viktigaste för mig. Denna devis omfattar självklart även våra veteraner. När jag valdes till ordförande för Södra skåningarna våren 2009 blev veteranfrågan en mycket stor drivkraft för mig.

Inom Södra skåningarna blev FS 20 en start att arbeta med ett nytt fokus på våra veteraner. En tydlig och viktig framgångsfaktor var att tidigt skapa lokala stödgrupper. Dessa finns i Helsingborg, Hässleholm, Kristianstad,

Ystad, Malmö samt Revingehed/Lund. Just Revingehed/Lund blev spindeln i nätet för att hålla kontakt med andra kamratföreningar.

De lokala stödgruppernas huvudsakliga uppgifter är främst att samordna stödet för soldater, officerare och inte minst deras anhöriga. Enkelt uttryckt handlar det om att länka ihop ett uppkommet behov med någon form av expert eller företag för att stödja soldaten och/eller deras anhörig. Stödgrupperna skall arbeta långsiktigt och på så sätt kunna vara chefen P7:s ”förlängda arm”, inte minst vid akuta situationer. En stor fördel med att Kamratföreningen har aktiva stödgrupper är att arbetet kan ske snabbt, enkelt och utan ett antal byråkratiska problem.

Jag ser fyra tydliga områden för SMKR och tillhörande kamratföreningars arbete:

1. att värna kamratskapet och samhörigheten med de som tjänstgör och med de som har tjänstgjort.
2. att vara en bra kamratstödjure.
3. att ta till vara och lyssna på de erfarenheter som våra soldater har med sig.
4. sist, men inte minst, att stödja alla oroliga anhöriga med att hitta bra lösningar i vardagen.

Samtidigt som vi gör detta måste vi fortsätta vårt betydelsefulla arbete med att värna våra förbands traditioner.

Jag vill understryka att medlemmar i kamratföreningarna inte skall

ägna sig åt någon form av kamratstöd som de inte har kompetens för. Avlastningssamtal, fördjupat krisstöd och kristerapi är något för personer som har en adekvat utbildning för att genomföra dessa former av stöd. Vad alla dock kan göra är att uppmuntra veteranen till att själv ha en öppen attityd, vara öppen med sina reaktioner, skriva av sig, ägna sig åt fysiska aktiviteter och använda sig av olika former avslappningsövningar.

Nästa steg är det vardagliga spontana kamratstödet, att lyssna aktivt – alltså att lyssna största delen av samtalet och att prata eller fråga max 20 procent av tiden. Ställ öppna frågor, alltså korta frågor som ofta börjar med vad, när eller hur. Undvik att börja prata om dig själv och dina egna upplevelser, även om du varit med om liknande händelser. Ett kamratstödjande samtal kan ta 10-30 minuter och bör genomföras spontant på en ostörd plats.

Avslutningsvis vill jag understryka betydelsen av att vi fortsätter att bygga ut vårt nätverk av kamratföreningar. Det innebär att vi kan stötta våra medlemmar och deras anhöriga på ett systematiskt sätt över hela Sverige. Ju fler vi blir, och ju mer vi engagerar oss, desto bättre stöd kan vi ge våra kamrater. Delge gärna era goda idéer och goda arbete på vår hemsida. Goda idéer har en stark förmåga att sprida sig som ringar på vatten!

ANDERS EMANUELSON
Ordförande SMKR

Varför FVMA?

Vem eller vilka är det som idag ser till att vårt lokala militärhistoriska arv förvaltas och görs synligt nu och i en framtid? Vem eller vilka tar i dag på sig den roll som våra militära förband tidigare såg som en naturlig del av sin verksamhet i form av information på skolor, genom kamratföreningar och lokala museer.

■ **FÖRSVARSMAKTEN**, på central nivå, ser inte längre vårt lokala historiska arv som sitt ansvarsområde, utan har lämnat över allt ansvar till ideella föreningar, föreningar som får kämpa hårt för att få ekonomin att gå ihop och inte minst för att värva medlemmar som deltar aktivt i arbetet.

I Västsverige finns fortfarande några lokala museer kvar som axlar rollen som kulturbevarare. Vi har också en antal militärhistoriska föreningar som genom sitt arbete bidrar till att synliggöra vårt militärhistoriska arv. Även nätverket Sveriges Militärhistoriska Arv representeras bl.a. av Aerozeum och Maritiman i Göteborg.

Som inom alla andra verksamheter behöver även kulturarbetare inom det militära området träffas ibland för att utbyta erfarenheter, få inspiration och diskutera problem. Den möjligheten hade tidigare funnits på riksnivå, men inte i någon organiserad form på regional eller lokal nivå. En samrådsgrupp

bildades 1999 för att erbjuda ett forum för detta och man hade möten en till två gånger per år. Snart visade det sig att det behövdes en form som var mer självständig i sitt förhållande till den militära myndigheten på Kåringberget.

Den 25 maj, 2010 bildades därför Förbundet Västsvenska Militärarvet (FVMA). Enligt de antagna stadgarna ska FVMA tillvarata och vårda, ur historisk och försvarskulturell synpunkt, värdefulla kulturarv och traditioner samt att väcka intresse och förståelse för Sveriges forna försvar.

Till förbundets viktigaste uppgifter hör att hjälpa och stödja de lokala organisationerna i deras arbete med samlingar och byggnader och vara den sammanhållande länken mellan dessa. Förbundet skall också vara en kontaktyta mot centrala myndigheter. Förbundets verksamhet bedrivs i samarbete med Göteborgs garnison.

Vid bildandet anslöt sig drygt tio föreningar. Förbundet har sedan vuxit så att vid årsmötet i mars 2014 var följande 20 museer och föreningar registrerade som medlemmar:

- Artilleriavdelningen i Göteborg
- Aerozeum
- Bohus Elfsborgs Caroliner
- Bohusläns Försvarsmuseum
- Flottans Reservofficerssällskap
- Garnisonssällskapet i Göteborg
- Gustav II Adolfs fotfänika i Göteborg
- Göteborgs Garnisons Kamratförening
- Göteborgs Hemvärns Veteranförening

Westgötha Gustavianer är medlemmar i FVMA

- Göteborgs Subalternkår
- Kunglig Älvsborgs Regementes (I15) Kamratförening
- Kvibergs Musei Vänner
- Maritiman
- Skansen Westgötha Leijon
- Skepplanda Hemvärns- och Kulturförening
- Westgötha Gustavianer
- Reservofficerssällskapet i Göteborg, ROSIG
- Flottans Reservofficerssällskap – Göteborgskretsen, SFRO-G
- Konglige Elfsborgs Regementes Caroliner
- Flottans män i Göteborg

Förbundets styrelse består av ordförande, fem ordinarie ledamöter och två suppleanter. Två av de ordinarie ledamöterna är tillsatta, en av Göteborgs garnison och ett av de statligt stödda museerna Aerozeum och Maritiman tillsammans. Övriga ledamöter och suppleanter väljs av årsmötet.

TORGNY ALLVIN
Ordförande FVMA

Glada reservare på Pistol-langrenn i Norge

ROSIG – en pigg 90-åring

Reservofficerssällskapet i Göteborg (ROSIG) bildades den 12 november 1924 på Palace Hotel i Göteborg som en följd av försvarsrevisionens förslag till förändrad reservofficersorganisation 1923.

■ **DET FANNS EN ÖNSKAN** om att värna reservofficerarnas gemensamma intressen och att främja utbildningen. ROSIG fyller därmed 90 i år och torde vara en av de äldre föreningarna med försvarsanknytning i Göteborg.

Eftersom ROSIG samlade reser-

vofficerare från olika vapengrenar och truppslag så fann man det lämpligt att samlas på en neutral plats ”på stan” skild från olika regementen. Vår föreningslokal fick av detta skäl smeknamnet ”reservatet” och var under en längre tid lokaliserad i Lottavillans källare på Föreningsgatan. I och med de senaste årens nedläggning av västsvenska regementen och att Älvsborgsmässen på Göteborgs Garnison som en följd av detta tagit över rollen som traditionsbärare, så fann också ROSIG det lämpligt att lämna ”reservatet” och anknyta till den enda kvarvarande militärenheten i Göteborgs omnejd. ROSIG blev associerad medlem i Gar-

Den svenska lottan 90 ÅR

Inte bara Hemvärnet utan även de nya militärregionerna och Strålsäkerhetsmyndigheten behöver assistenter till staber och fältkök. I Sverige finns drygt 6 000 lottor fördelat på 116 lokala kårer.

■ **UTBILDNINGEN SKER** främst i avtal med Hemvärnet så som fältkockar, underrättelseassistenter och stabsassistenter. Några få lottor har kvar sina avtal med Flygvapnet och Marinen.

Svenska Lottakåren erbjuder också omfattande ledarskapsutbildningar för att man ska kunna vidareutvecklas och stiga i graderna. Beträffande ledarskapsutbildning har SLK huvudmannskapet bland frivilligorganisationerna.

I år fyller den svenska lottarörelsen 90 år. Efter inspiration från den finska Lotta Svärd rörelsen bildades Stockholms Landstormskvinnor (SLK) 1925. Härav kom namnet lottor. Landstormen kan sägas vara en föregångare till Hemvärnet och lottorna stödde Landstormen.

Det fanns Fältpottor, som tjänstgjorde inom marketenteri, sjukvård och förplägnad vid Landstormens kurser och övningar. Hemmalottor skötte insamlingar, basarer och liknande aktiviteter. Och man kan nog på ett sätt säga att denna indelning gäller även idag.

Rörelsen växte snabbt och 1925 bildades bl.a. kåren i Göteborg. 1939

byttes namnet landstormskvinnoförening ut till lottakår – Riksförbundet Sveriges Lottakårer (SLK). Kvinnor strömmade till lottakåren för att få göra en insats. Redan 1937 behövde Armén lottor inom expeditions-, förplägnads-, sjukvårds- och telefontjänst och 1939 tillkom uppgifter för Marinen, 1940 för Hemvärnet och 1943 även för Flygvapnet. 1942 utbildades över 21 000 lottor och 1943 hade SLK sin högsta medlemssiffra någonsin – hela 110 813!

Under lång tid var det endast via SLK man som kvinna hade möjlighet att engagera och utbilda sig för försvarsinsatser. Därför är det ofta det här man förknippar Lottakåren med, även om vår verksamhet idag är betydligt bredare. Under 60- och 70-talen höjdes rösterna om kvinnliga officerare på lika villkor som män. En debatt som ofta leddes av Svenska Lottakåren, men realiserades först på 80-talet.

SLK har även en aktiv ungdomsverksamhet för lottor mellan 15 och 30 år. Hur länge kan man då vara kvar som lotta? Ja, med avtal i Hemvärnet tills fyllda 70 år, men som medlem i en lottakår – livet ut. Läs mer på: www.svenskalottakaren.se

Riksstämman hålls vartannat år och 2014 är det jubileumsår – 90 år efter bildandet. 1999, 2004 och 2009 gick lottor högvakt på Kungl. Slottet. Tyvärr lägger ekonomin hinder i vägen för detta i år.

Ur Runebergs Fänriks Ståls säg-

ner saxar vi den sista versen i "Lotta Svärd":

*"Ty en pärla var hon på krigets stråt,
och en äkta pärla också,
och något tälte hon skrattas åt,
men mera hedras ändå"*

INGEGERD HERMOND

nisonssällskapet och Älvsborgsmässen den nya basen. Dessutom är vi också medlem i Förbundet Västsvenska Militärvärnet (FVMA).

ROSIG består idag av ca 230 medlemmar vilket kan jämföras med över 600 för tjugo år sedan. Det totala antalet reservare i försvarsmakten uppgick dock vid denna tid till nästan 13 000. I vårt framtida försvar har man pekat på ett behov av ca 2 400 reservofficerare och nyutbildning har påbörjats efter att ha legat på is i många år. Reservofficersrörelsen följer därmed samma trend som Försvarsmakten i sin helhet dvs. "mindre men vassare". Därför ser vi i ROSIG framtiden an med tillförsikt och vår inriktning är att bli en attraktiv förening för både aktiva reservofficerare och för de officerare som lämnat

sin anställning i Försvarsmakten.

Våra aktiviteter som annonseras genom ett Höstprogram och ett Vårprogram anknuter i hög grad till våra traditioner och de gemensamma intressen som vi tror förenar reservofficerare. Vi tävlar i idrott genom pistolskytte och orientering dvs. fälttävlan. Vi arrangerar föredrag med inriktning på bland annat säkerhetspolitik, ledarskap och civilt/militärt försvar. Dessa föredrag genomförs nu på Älvsborgsmässen och delvis i det i det nya konceptet "Öppen mäss". ROSIG har också en tradition att framhäva Nordisk samverkan, vilket sker genom idrottsligt utbyte med våra systerorganisationer i Danmark och framför allt Norge.

Vi kan nu glädja oss åt att antalet medlemmar de senaste tre åren varit

stabil trots en återgång av reservofficersrörelsen totalt i landet. Våra aktiviteter har dessutom varit mer välbesökta än på länge.

I år fyller ROSIG 90 år och detta kommer vi att fira med en jubileumsfest på Älvsborgsmässen den 27 september. Under samma helg gästar oss dessutom våra reservofficersvänner från NROF-Oslo för den årliga fälttävlan Fraenkels Kanna. Tävlningen kommer bland annat att utkämpas kring den gamla riksgården i Svarte Mosse/Biskopsgården. Ett lämpligt val då vi ju dessutom i år också firar "Den Nordiska freden 200år."

För mer läsning om medlemskap, aktiviteter och kontaktuppgifter; www.rosig.se

RO/KN PER KARLSSON, ORDF

Hemvärns- veteranerna på Carlstens fästning

I vår strävan att besöka så många fästningar som möjligt hade vi kommit fram till att Carlstens fästning skulle passa bra nu på våren. Vi var 20 personer som åkte på utflykt den 15 maj.

Lasse Schön körde bussen från Käringberget kl 08.00. Vi hade en enorm tur med vädret, solen sken från bar himmel och vårvärmen kändes som-

marljuv. Efter en del stopp på vägen för att släppa på mer deltagare var vi äntligen framme vid färjan på Koön. Där mötte Eva Plantén upp. Hon hade tagit sin egen bil, då hon ämnade stanna kvar i Marstrand där hon bott under många år.

Lasse släppte av oss och lovade att komma klockan 14.00 för återfärden till Garnisonen. Backen upp mot Carlstens fästning är mycket brant och en del av oss tog tid på sig för att orka ända upp. Väl uppe så hade vi tid att gå en tur runt fästningen och titta på den bedårande utsikten över Marstrands-fjorden med de välkända öarna Åstol och Klädesholmen i bakgrunden.

Så kom då guiden – ingen mindre än kommandanten Eiwe Svanberg. En gammal hemvärns-kompanichef för Marstrand och var känd av flera deltagare. Guidningen var mycket intressant och Eiwe berättade livfullt om fängelsets historia och hur fångarna slet ont utan en chans att komma därifrån. Ett speciellt kapitel ägnades åt Lasse Majas eskapader och leverne.

Det är rent otroligt att man med 1600-talets verktyg och avsaknad av maskiner kunde åstadkomma ett sådant bygge!

Guidningen tog tid varför vi inte hans utforska Marstrandön som tänkt. På grund av att Marstrand är en sommarstad så fanns det inte ett

Studiegruppen vid uppgången till Carlsten

enda öppet matställe på hela ön. Inte ens lunchrestaurangen på Koön var öppen, utan vi fick gå till Havshotellet intill för att få något i magen. Bussen kom som lovat och efter en härlig och givande dag skiljdes vi åt hemma vid vaktens.

Byggnad 129 och gamla filmer

Så är vi då nästan klara med utsmyckningen av By 129. Gå upp och titta på hur fint det har blivit! Det finns fortfarande en del arkivmaterial att tillgå, så vem vet när det blir riktigt klart.

Då vi inventerade i det gamla materialet från de olika hemvärns-gårdarna hittade vi bland annat en hel del gamla filmer. Dels 16 mm film och en hel del som spelats in på VHS. Jag tog kontakt med föreningen Armé-Marin och Flygfilm och de kunde göra DVD av samtliga nio stycken 16 mm filmer om de fick dem snabbt. Efter kontakt med Hemvärnsrådet lovade de att betala denna överföring och en av våra veteraner lovade att göra DVD-skivor av de 20 filmerna vi hade på VHS till en blygsam kostnad. Vi har nu alltså ett trettiotal filmer från "Gamla Hemvärnet" på DVD:

Hemvärnet 25 år, Kvinnor i försvaret, Med kamera på kurs, Armélotta, Jag kommer, Hemvärnets Stridsskola, Förtröende o respekt, Kungsbacka mfl, Kretsfälttävlan,

Partille Hv 1999-05-19, Samband marinen, Tranumstävlingar 1995, Hemvärnet behöver dig, Hemvärnet rekrytering, Strid i bebyggelse, Vi måste vinna, Kompchef i strid, Post vid postering, Dubbelpost o patrullerande post, Den andra fienden, Försvarets internationella uppgifter, Hemvärnet 1940-1980, Hemvärnet behöver dig, Kretsövning Sisjön 1995, Anfall i bebyggelsen (Tysk film), På särskilt uppdrag, Hemvärnet 50 år, Sovjet propaganda, Förebud, Den svenska igelkotten (Om 1939), Hemvärnet i Bergen 1990.

Vi har haft en sammankomst där vi visade några av filmerna. Mycket intressant att göra jämförelser mellan då och nu. Filmerna finns till utlåning om intresse finns för detta.

Tag kontakt med undertecknad.

BENGT G TÖNNÄNG Tel 0703-58 15 94

Ära vare Gud, Carolus XI o Ulrica, Rex/Regina Sueciae

Sicken vecka... forts. från sid 21

En civil lärare ledde under hösten utbildning i civila ämnen på folkhögskolenivå. Således skolchef, dagofficer och reservofficersutbildning samt förberedelser för Korea (vaccinationer) samma kommande vecka! Jaha!

Under fredagen och helgen delades tiden mellan de rutinartade dagofficersgöromålen – matsalen, visitationer, kryptotjänst mm samt då förberedelserna för "skarp tjänst" med reservofficerarna. Veckan började med överlämningen av mina elever till "magistern" och överenskommelser om våra omloppstider. Mina duktiga medhjälpare sergeanten Anders Bolander och överfuriren Arne Eriksson fick också sina tider.

På tisdag kom så reservofficerskursen på min lott med teori och praktisk min- och sprängtjänst i och utanför baracken vid Brännugnen. Nema problema med blind materiel före onsdagens "skarpa" tillämpning ute i Fredriksdals ruinstad. Där skulle det ju övas med skarpa tänd- och sprängmedel. Sten/stubb och rälssprängningarna genomfördes utan några incidenter annat än "avnupna" krutstubiner följda av väntan, men nu skulle en stridsvagnsmina sprängas.

Detta fordrade regementschefsbeslut, vilket i sent skede inhämtats med översten Gustaf Åkerman vid biljarden och lunchrasten. Så långt allt väl.

Ute i Fredriksdal fortsatte skarpsprängningarna med grenledning, olika tändningssystem och annat "rart". Så kom då dagens "clou" – stridsvagnsmina m/43 "skulle gå in i himlen" under ett tåguppehåll på Var-

bergsjärnvägen. Men de skulle inte bli som planerat. Det strulade ordentligt och det skulle smälla försent.

Ett extratåg, som avgångstutat i Rydboholm, men vi hade ju redan tänt! passerade samtidigt som minsmällen. Spännande! Minans "lock" hamnade dock lyckligtvis en meter från spåret, sedan det extra godståget passerat. Så kunde det gå i "SäKI:s utmarker." Nu slutade det ju med "blotta förskräckelsen."

På onsdagskvällen hade vi besök och uppvisning av en ungersk ryttartrupp på idrottsplatsen. Jag hade fått ner hustru Ingrid och vår dotter Pia till evenemanget. Soligt, roligt, trevligt och festligt. Efter nattvisitationen somnade den ännu ej 30-åriga dagofficeren skönt och gott i sin säng. På torsdagen blev det en timmes exercis och fysisk träning med mina instruktörselever.

Under eftermiddagen ägde en vänskapsfotbollsmatch rum mellan "stat- och reservofficerare" rum.

Trots att dessa senare utnyttjade – med under veckans kurs förvärvade kunskaper – både övningstrampminor och rök för att skydda sin målkasse vann "statarna" under kapten Åke Dalåker med 2-1.

Sista natten som dagofficer emotsågs efter en ridtur och visitation av posteringarna vid granatkastar/ammunitions/förrådet vid Punkt 4 med förväntningar att återkomma hem utsövd. Men "icke sa 'Nicke". Knackelibank på dörren vid 23-tiden slet mig ur Morfei armar och rapportkarlen från vakten anmälde att jag

hade tre damer i vakten som ville tala med mig.

Upp och klä på sig. Stövlar och ridbyxor utanpå pyjamasen, vapenrocken högknäppt, båtmössan på lagom svaj, dagoffbrickan (silver of course), koppellet med bajonett och så med bestämda steg och något konfunderad i väg mot kasernvakten, där Brita Borg, Cilla Ingvar och Lissie Alland mötte. Dessa damer ur Povel Ramels revy hade tidigare under veckan inbjudits av "reservarna" till sin "utryckare" på mässen. Smiling och välkomnande togs täten och damerna fördes upp genom köksingången. Fick sig genom mässföreståndarinnan Vanja Hylander – efter någon övertalning – sig något till livs med öl och sup, varefter de släpptes in till "ulvarna." Så blev det för mig i stället för vederkvickande och välförtjänt sömn att agera värd och mässofficer. Cilla och jag lär under småtimmarna ha sjungit duett. Något trött och "föga nyter" återkom jag på fredagseftermiddagen hem till min lilla väntande familj på Vintergatan 23.

Tre veckor senare fanns jag vid "Armistice line" (trettioåttonde breddgraden) i Korfeas Panjunmom. När jag efter sex månader i "Far East" återkom till Borås ringde det på telefon. Det var dags att gå en dagofficersvecka för man stod ju (i st för någon annan) som vanligt på högtur. Sic.

Nedskrivet sextio år senare av
PER-OLOF KINNANDER

– *In Actis esto Volucris (Var snabb i strid).*

Gustav II Adolfs Fotfänika i Göteborg

är en ideell förening som sprider kunskap om liv och leverne i 1600-talets Sverige. Vi ser det som en styrka att kunna engagera hela familjer i vår verksamhet, därför är män, kvinnor och barn lika välkomna i verksamheten.

Låter detta som ett trevligt sätt att fördriva din fritid, tveka inte att höra av dig till oss.

www.giia.nu

info@giia.nu

Din Älvsborgarna är värdefull!

I vart fall kostar det en slant att trycka den och hellre än att ge den till pappersinsamlingen när du läst den så kanske du kan ge den till grannen, eller lägga den hos frisören eller annat väntrum. Vi behöver all uppmärksamhet vi kan få för att visa skattebetalarna att vi finns och gör en insats för samhället!

REGEMENTETS DAG på I 15 BORÅS

100 årsjubileum av flytten från Fristad
30 AUG 2014 kl. 10.00 - 16.00

PROGRAM (ungefärliga tider)

■ Dagen startar - portar öppnas	kl. 10.00
■ Musikkår - musik m m	10.00 - 10.15
■ Karolinerexercis	11.45 - 12.00
■ Musikkår - figurativ	10.30 - 11.00
■ Chefen Hvbat tar emot - fanmarsch	11.00 - 11.15
■ Välkomsttal - Stadens företrädare	11.15 - 11.30
■ Musikkår m m	11.30 - 11.45
■ Karolinerexercis	11.45 - 12.00

IDROTTSPLATSEN

UPPVISNINGAR	kl. 13.00 - 15.30
■ Polishund	13.00
■ Karolineranfall	13.20
■ Larmstyrka	13.45
■ Hemvärn	14.15
■ Terrängbilparad	14.45

